

Forsikringsavtalen består av forsikringsbevis og forsikringsvilkår. Beviset gjelder foran vilkårene. Beviset viser hvilke dekninger som er valgt og hva som er boligselskapets ansvar. Vilråene sier hva forsikringen dekker, hvilke unntak som gjelder og hvordan erstatningen beregnes. Bestemmelser som gjelder alle deler av forsikringen kommer først. Deretter kommer bestemmelser for hver dekning. I tillegg gjelder Generelle vilkår BGE90080.

Boligselskapsforsikring OBOS - Vilkår BBRIT423

Vilkår av 01.07.2017

A. Tingforsikring

1. Hvem forsikringen gjelder for - Tingforsikring

1.1. Forsikringen gjelder for

- den eller de som er nevnt i forsikringsbeviset. Heretter kalt forsikringstakeren.

1.2. Forsikringens punkt 3.6.2. gjelder til fordel for

- innehaveren av boretten.

1.3. Forsikringen gjelder til fordel for

- innehaver av tinglyst eiendomsrett, panterett eller annen tinglyst sikkerhetsrett i fast eiendom
- annen panthaver eller eier av ting enn dem som er omtalt i punkt 1.1. til 1.3., men bare dersom forsikringstakeren har forsikringsplikt for tingen eller bærer risikoen for den. Forsikringsavtalen kan endres, flyttes, sies opp eller falle bort uten varsel til den medforsikrede. Ved skadeoppgjør kan selskapet forhandle med forsikringstakeren og utbetale erstatning til ham med bindende virkning for den medforsikrede, med mindre selskapet etter skadens inntreden og før utbetaling har fått skriftlig melding om medforsikredes interesse.

1.4. Forsikringen gjelder ikke til fordel for

- innehaver av panterett i løsøre eller varer uten at dette er angitt spesielt i forsikringsbeviset. FAL (lov om forsikringsavtaler fra 16. juni 1989) paragraf 7-1, 3. ledd er fraveket.

1.5. Forsikringen faller bort

- hvis de ting forsikringen er knyttet til skifter eier. Selskapet svarer likevel for forsikringstilfelle som inntreer innen 14 dager etter eierskiftet, men dette gjelder ikke hvor den nye eier har tegnet forsikring.

1.6. Forsikringen omfatter også

- direkte ansvar som ansatte pådrar seg hvis ansvaret etter paragraf 2-1 i lov om skadeserstatning av 13. juni 1969 kunne vært gjort gjeldende overfor arbeidsgiveren.

1.7. Har sikrede et arbeidsgiveransvar

- trer selskapet inn i sikredes rett til regress mot den ansatte hvis den ansatte forsettlig har forvoldt skaden.

2. Hvor forsikringen gjelder - Tingforsikring

2.1. Gyldighetsområde

- forsikringen gjelder på forsikringssted nevnt i forsikringsbeviset
- for ting som midlertidig befinner seg på et annet sted i Norden gjelder forsikringen også på dette sted
- Naturskadeforsikringen gjelder i Norge.

2.2. Gjelder ikke

Forsikringen gjelder ikke under transport.

3. Hva forsikringen omfatter - Tingforsikring

Forsikringen omfatter ting og utgifter nevnt i forsikringsbeviset.

3.1. Bygning

Bygning nevnt i forsikringsbeviset.

I tillegg er følgende omfattet:

- bygningens utvendige:

- elektriske tilførselsledninger
- varmekabler
- rørledninger med tilknyttet utstyr som fører væske eller elektrisitet til eller fra bygningen. Drensledning er kun omfattet ved brann og naturskade

- antenneanlegg for TV, radio og data montert på eller i bygning og som tilhører boligselskapet
- installasjoner for å nyttiggjøre jordvarme til oppvarming av boliger
- underjordisk avfallssystem
- ladestasjoner for el-bil og el-sykkel når denne er installert av boligselskapet og eies av boligselskapet
- tilbygg eller nybygg som oppføres på forsikringsstedet i forsikringstiden med inntil 15% av forsikringssummen for bygninger, disse skal meldes selskapet før neste hovedforfall
- uregistrerte bygninger dekket med inntil kr 300 000.

Forsikringen omfatter ikke:

- infiltrasjonsledning, spredeledning og spredegrøft
- kunstnerisk utsmykning
- utstyr og installasjoner, herunder rør, kabler og fundamenter som er ledd i næringsvirksomhet.

3.2. Maskin, inventar og løsøre

Forsikringen omfatter:

- maskin, inventar og løsøre tilhørende boligselskapet med inntil kr 500 000 per forsikringstilfelle.

Forsikringen omfatter ikke:

- faste og løse maskiner og inventar med faste og løse installasjoner som er montert for eller er et ledd i produksjons- eller næringsvirksomhet, offentlige eller private anstalter og lignende så som maskinfundamenter, elektriske ledninger til maskiner, trykkluftledninger, kjøleledninger, ventilasjonsanlegg med videre.

3.3. Riving, rydding og bortkjøring

Nødvendige utgifter til riving, rydding og bortkjøring av verdiløse rester og erstattes innenfor forsikringssum for skadet bygning.

Innenfor et tidsrom av 24 måneder fra skadedag dekkes også merutgifter til nødvendig midlertidig lagring og til destruksjon av giftige eller miljøfiendtlige rester etter påbud med hjemmel i lov eller offentlige forskrifter. Utgiftene under punkt 3.3. erstattes med inntil 20% av tingskadeerstatningen, inntil kr 3 000 000.

3.4. Hageanlegg

Hageanlegg, fastmontert lekeanlegg, ballbinge, gjerde, flaggstang og antenneanlegg inkludert kabler, montert på fundament på bakken, med til sammen kr 500 000. Sumbegrensningen gjelder ikke for brann og naturskade på hageanlegg tilknyttet bolighus. Som hageanlegg regnes ikke veksthus, brygge og kaianlegg.

Utvendig vannbasseng med tilknyttede ledninger er omfattet med inntil kr 300 000.

Støyskjerm er omfattet for brann- og naturskade.

3.5. Redskap

Hageredskap, gressklipper snøfreser, jordfreser, samt andre arbeidsmaskiner som ikke er registreringspliktige og som har vekt under 750 kg, og løst tilbehør til eiendommen med til sammen kr 500 000.

3.6. Prisstigning

Økte utgifter på grunn av prisstigning - innenfor normalreparasjonstid fra skadedagen - til utbedring, gjenoppføring eller gjenanskaffelse av tilsvarende ting. Prisstigning erstattes i samme forhold som skaden forøvrig og er begrenset til 20% av erstatningen. Hver enkelt post i forsikringen vurderes for seg.

3.7. Påbud

Forsikringen omfatter:

Merutgifter ved påbud gitt med hjemmel i lov eller offentlig forskrift i forbindelse med reparasjon eller gjenoppføring av bygning, med inntil kr 5 000 000 per skadetilfelle.

Ved reparasjonsarbeider omfattes likevel bare de merutgifter som er direkte knyttet til de skadede bygningsdelene som blir reparert. Innenfor nevnte sum dekkes også utgifter som ikke direkte vedrører byggearbeidet, men som er en betingelse for at bygningen utbedres eller gjenoppføres på samme byggetomt, samt utgifter til grunnundersøkelser og fundamentering i forbindelse med utbedringen eller gjenoppføringen.

Forsikringen omfatter ikke:

- merutgifter til utgraving eller sprengning av kjeller
- merutgifter som skyldes at bygning gjenoppføres større enn den skadede
- utgifter ved påbud som myndighetene hadde hjemmel til å gi selv om skaden ikke hadde inntruffet
- tap av nytteareal dersom gjenoppført eller reparert bygning som følge av påbudet får mindre nytteareal enn det bygningen hadde før skaden.

Utbedring eller gjenoppføring må være avsluttet innen 5 år etter skadedagen. Erstatningen forfaller først til betaling når skaden er utbedret.

3.8. Tap av leieinntekter og felleskostnader

3.8.1. For boligselskapet

- tapt leieinntekt som følge av at utleide lokale ikke kan brukes
- tap som følge av at forsikrede lokaler helt eller delvis ikke kan brukes
- tapt inntekt til dekning av fellesutgifter.

3.8.2. For borettslaver

- tapt bruksmulighet av boenhet når denne er ubeboelig
- tapt leieinntekt når boenhet er ubeboelig.

3.8.3. For både punkt 3.8.1. og 3.8.2. gjelder følgende: Tapet omfatter inntil 36 måneder og erstatningen er samlet begrenset til 30% av bygningens forsikringssum.

Unntatt er:

- tap av felleskostnader eller leieinntekter på grunn av at bruken av forsikringsstedet blir fysisk hindret eller vanskeliggjort ut over dekningen beskrevet i naturskadevilkårets punkt 1.4.9.
- tap av felleskostnader eller leieinntekter dersom skaden er erstatningsbetingende forvoldt av leietaker i bolig eller

lokale hvor profesjonell utleier, kommune, staten eller tilsvarende er andelseier eller sameier

- tap av felleskostnader eller leieinntekter dersom skadet bolig eller lokale er brukt til annet formål enn forutsatt eller avtalt.

3.9. Bygningsmessig tilleggsinnredning

Bygningsmessig tilleggsinnredning i boligenhet. Uten særskilt avtale dekkes ikke bygningsmessig tilleggsinnredning i rom for ervervsvirksomhet.

4. Hvilke skader selskapet svarer for - Tingforsikring

Når eiendommen er fraflyttet gjelder forsikringen kun brann- og naturskader, punkt 4.1. - 4.2.

4.1. Brann

Følgende er omfattet:

Skade ved

- brann, det vil si ild som er kommet løs
- plutselig og uforutsett nedsoting
- eksplosjon
- direkte lynnedslag
- kortslutning eller elektrisk fenomen eller annen tilsvarende skade
- luftfartøy, eller deler av eller fra luftfartøy, som rammer ting.

Følgende er ikke omfattet:

- svi- og gnistskader som ikke skyldes brann
- skade ved spregningsarbeider som utføres på forsikringsstedet
- skade ved hekkesot
- skade på ting som med hensikt er utsatt for påvirkning av varme

4.2. Naturskade

Følgende er omfattet:

direkte skyldes naturulykke som:

- skred
- storm
- flom
- stormflo
- jordskjelv
- vulkanutbrudd.

Jf. paragraf 1 i lov om naturskadeforsikring av 16. juni 1989 nr 70. Se forøvrig vilkår, Naturskadeforsikring BGE90010.

4.3. Vann, annen væske, gass eller pulver

Følgende er omfattet:

Skade på tilstøtende- og underliggende boenhet som følge av vann fra utett våtrom.

Skade som følge av vann fra utett tak og fasade til boligrom når bygningsdel er mindre enn 20 år, ved ulik alder legges eldste del til grunn. Dette omfattes ved første inntrenging fra samme utetthet.

Skade ved plutselig og uforutsett:

- Utstrømming ved brudd, lekkasje og oversvømmelse fra
- bygningens væskeførende rørledning med tilknyttet utstyr
- akvarium

Utstrømming fra brannslukningsapparat og sprinkleranlegg.

Inntrenging av

- vann eller annen væske fra utvendig rørledning
- vann direkte fra terreng eller grunn når dette fører til frittstående vann over laveste gulv
- vann gjennom åpning, eller utetthet, oppstått ved bygningsskade som er dekket av forsikringen.

Følgende er ikke omfattet:

- skade ved vann fra tak, fasade, takrenner og utvendig nedløp fra tak utover det som er angitt ovenfor
- utbedring av den del av bygningen hvor utetthet har oppstått
- skade som skyldes vann fra dremsledning uansett årsak
- skade på gulv og vegger i våtrom som skyldes av at disse ikke er vanntette
- skade ved kondens, sopp eller råte uansett årsak
- tap av væske eller gass

4.4. Brudd på ledning

Følgende er omfattet:

Skade ved plutselig og uforutsett brudd på

- elektrisk ledning
- varmekabler
- telefon-, tv- og datakabler
- bygnings væskeførende rørledning og tilknyttet utstyr som tanker, pumper og kummer
- ledning tilhørende vannbasseng

Følgende er ikke omfattet:

- skade som skyldes gradvis eller vesentlig forringelse ved rust, korrosjon, annen tæring, slitasje, gjengroing eller deformasjon
- skade på takrenne og utvendig nedløp
- utgifter til tining av utvendig ledning.

4.5. Tyveri og hærverk

Følgende er omfattet:

- tyveri av ting i bygning
- hærverk på bygning og ting i bygning.
- tyveri av og hærverk på gressklipper, snøfreser og jordfreser som ikke er registreringspliktige.

Følgende er ikke omfattet:

- tyveri fra lokaler og fellesrom som er åpne for beboere, leietakere eller andre med lovlig adgang
- hærverk begått av leietakere eller andre som har lovlig adgang til boligene
- skade ved tyveri og hærverk begått av ansatte, andre som utfører tjenester eller arbeid for sikrede eller som er betrodd nøkler
- utgifter til utskifting av låser hvor nøkler/koder er kommet på avveie, jf. dog FAL paragraf 4-10 og 6-4.

4.6. Annen plutselig og uforutsett skade på bygning

Følgende er omfattet:

- annen plutselig og uforutsett skade på bygning.

Følgende er ikke omfattet:

Skader som skyldes:

- svikt i bærende konstruksjoner når bygningen er eldre enn 20 år
- mangelfull eller sviktende fundamentering, jordtrykk, utvendig frost og tele
- setninger i grunnen uansett årsak
- andre dyr enn mus og rotter, insekter, bakterier, sopp eller råte.

Skade på:

- glass, innretning, utstyr og sanitærutstyr som er spesielt montert for eller har tilknytning til leietakers ervervsvirksomhet
- glass som består i at innfatning for isolerglass er utett.

Skade som:

- består i svinn og svinnsprekker, flekker, riper og avskallinger
- bare rammer mekanisk eller elektrisk innretning
- hageanlegg, antenner, skilt, markiser og lignende
- rammer bygningsdel som ikke er montert på sin faste plass.

Utbedring av materialfeil, feil eller svakheter ved konstruksjonen samt uriktig montasje er ikke dekket.

Ansvarsbegrensningene og unntakene i punkt 4.1 til 4.5, inklusiv Naturskadevilkår BGE90010, gjelder også annen plutselig skade, men skade som skyldes innvendig frost og vind som er svakere enn storm er likevel dekket.

4.7. Skade på maskin, inventar, løsøre og redskap

Følgende er omfattet:

- skade på maskin, inventar, løsøre og redskap som direkte skyldes bygningsskade som er erstatningsmessig etter punkt 4.6.

5. Forsikringsform og forsikringssum - Tingforsikring

5.1. Fullverdi forsikret bygning

Fullverdiforsikring er en forsikringsform for bygning der bygningen til enhver tid er forsikret for det beløp som svarer til gjenoppføringsprisen. Med gjenoppføringsprisen menes hva det på skadedagen ville kostet å gjenoppføre tilsvarende, eller i det vesentlige tilsvarende bygning på skadestedet. Meromkostninger ved byggemåte og utstyr som er urasjonelle etter dagens byggeskikk tas ikke med ved fastsettelse av gjenoppføringsprisen.

Forsikringssummen for fullverdiforsikret bygning er et premieberegningss grunnlag som fastsettes av selskapet og angis i forsikringsbeviset. Tilbygg eller annen forandring som innvirker på verdien av bygningen, omfattes av forsikringen og skal meldes til selskapet. Er melding ikke gitt, erstattes

en så stor del av skaden som svarer til forholdet mellom gjenoppføringsprisen slik den ville vært uten, og slik den er med forandringen. Omfatter forsikringen bygninger uten spesifisering i forsikringsbeviset, gjelder tilsvarende bestemmelser for ikke anmeldt ny bygning.

5.2. Førsterisiko forsikring

Førsterisikoforsikring er en forsikringsform for ting og interesse der skaden erstattes inntil den angitte forsikringssum. Underforsikring beregnes ikke.

5.3. Husleieforsikring

For husleieforsikring er forsikringsinteressen lik summen av hele husleien og de kontraktmessige tilleggssytelser for de

forsikrede leiligheter (lokaler) i ansvarstiden. Ansvarstiden er 36 måneder dersom ikke annet er angitt i forsikringsbeviset under Boligselskapforsikringen.

6. Skadeoppgjør - Tingforsikring

Etter FAL paragraf 8-5, 1. ledd mister sikrede retten til erstatning dersom kravet ikke er meldt til selskapet innen ett år etter at sikrede fikk kunnskap om de forhold som begrunner det.

Brann, tyveri, hærverk og ran skal meldes til politiet. Selskapet kan også kreve at andre skader blir meldt til politiet.

Erstatningen fastsettes etter nedenstående regler; FAL paragraf 6-1 gjelder ikke.

6.1. Bygning

6.1.1. Bygning som repareres eller gjenoppføres innen landets grenser til samme formål innen 5 år av forsikringstaker, eier, ektefelle, samboer eller livsarving. Kjøp av annen bygning regnes ikke som gjenoppføring.

Erstatningen beregnes på grunnlag av kostnadene til reparasjon eller gjenoppføring til samme, eller i det vesentlige samme stand som umiddelbart før skaden inntraff, beregnet etter prisene på skadedagen.

Erstatningsgrunnlaget kan ikke settes høyere enn gjenoppføringsprisen før skaden, fratrukket verdien etter skaden. Med gjenoppføringsprisen menes hva det på skadedagen ville kostet å gjenoppføre tilsvarende, eller i det vesentlige tilsvarende bygning på skadestedet.

Meromkostninger ved byggemåte og utstyr som er urasjonelle etter dagens byggeskikk tas ikke med ved fastsettelse av gjenoppføringsprisen.

Del eller komponent som står foran utskifting eller riving, erstattes etter sin omsetningsverdi før skaden etter fradrag for kostnadene ved riving eller demontering. Dersom omsetningsverdien av den nye eller reparerte bygning blir større enn bygningens omsetningsverdi før skaden, gjøres det fradrag for den økning som overstiger 40% av omsetningsverdien før skaden inntraff.

Ved fastsettelse av bygningens omsetningsverdi skal det tas hensyn til mulige endringer i avkastning, beliggenhet og andre forhold. Nødvendige beregninger baseres på gjenoppføringsprisen.

6.1.2. Bygning som repareres eller gjenoppføres innen landets grenser til annet formål, innen 5 år av forsikringstaker, eier, ektefelle, samboer eller livsarving. Erstatningen beregnes som i 6.1.1. men dersom omsetningsverdien av den nye eller reparerte bygning blir større enn bygningens omsetningsverdi før skaden, gjøres det fradrag for hele økningen.

Ved fastsettelse av bygningens omsetningsverdi skal det tas hensyn til mulige endringer i avkastning, beliggenhet og andre forhold. Nødvendige beregninger baseres på gjenoppføringsprisen.

6.1.3. Bygning som ikke gjenoppføres eller repareres som nevnt i punkt 6.1.1. eller 6.1.2. Erstatningsgrunnlaget fastsettes etter punkt 6.1.2., men det kan ikke settes høyere enn reduksjonen i bygningens omsetningsverdi som følge av skaden. Dersom bygningen ikke kan omsettes separat, legges i stedet bygningens bruksverdi til grunn.

6.1.4. Bygning som står foran riving Erstatningsgrunnlaget er begrenset til verdien av bygningens brukbare materialer, tatt ned og lagt ferdig for salg eller transport, etter fradrag for utgiftene ved rivingen.

6.2. Maskin, inventar, løsøre og redskap

6.2.1. Maskin, inventar, løsøre og redskap som repareres eller gjenanskaffes

Erstatningen beregnes på grunnlag av kostnadene til gjenanskaffelse eller reparasjon til samme, eller i det vesentlige samme stand som umiddelbart før skaden inntraff, beregnet etter prisene på skadedagen.

Erstatningsgrunnlaget kan ikke settes høyere enn gjenanskaffelsesprisen før skaden, fratrukket verdien etter skaden.

Med gjenanskaffelsesprisen menes hva det på skadedagen ville kostet å gjenanskaffe tilsvarende, eller i det vesentlige tilsvarende ny ting.

Det skal gjøres fradrag for verdiøkning ved forbedring av tilstanden på den skadde tingen, eller del eller komponent av tingen, ved at brukt blir erstattet med nytt. Ved vurderingen tas hensyn til forringelse ved elde, bruk, nedsatt bruksverdi, den tid tingen har vært i bruk og gjenstående brukstid.

Fradraget gjøres for den del av verdiøkningen som overstiger 40% av tingens, delens eller komponentens verdi før skaden.

6.2.2. Maskin, inventar, løsøre og redskap som ikke repareres eller gjenanskaffes

For maskin, inventar, løsøre og redskap som uansett årsak ikke er gjenkaffet eller reparert innen 3 år etter at skaden inntraff, beregnes erstatningsgrunnlaget som under punkt 6.2.1., men begrenset til nedgang i omsetningsverdien på skadedagen.

Hageanlegg

Erstatningsgrunnlaget for hage, hageanlegg, gårdsplass og tilførselsvei inklusiv oppfylling av utrast tomt, beregnes på grunnlag av kostnadene til reparasjon eller gjenanskaffelse til samme eller i det vesentlige samme stand som før skaden, beregnet etter prisene på skadedagen.

Erstatningen settes til det laveste beløp av gjenoppbyggingskostnad og nedgangen i tomtens omsetningsverdi som følge av skaden på hageanlegget. Erstatningen skal ikke være mindre enn gjenoppbyggingskostnaden for hageanleggets toppsjikt. For beplantning i hageanlegget beregnes erstatningen lik gjenanskaffelse av vesentlig tilsvarende vekst, som alminnelig handelsvare (ung vekst) i gartneri og lignende.

Kostnader til sikring eller forebygging dekkes ikke, selv om dette er en forutsetning for å utbedre skaden på hage, hageanlegg eller tomt.

6.3. Erstatningsberegning

6.3.1. Alderfradrag

For skade som rammer nedenforstående og som skyldes kortslutning, elektrisk fenomen, annen tilsvarende skade eller brudd på ledning eller utstyr, gjøres det fradrag etter tabellen. Aldersfradraget beregnes av hele reparasjons- eller gjenoppbyggingskostnaden. Ved ulik alder på skadde deler legges den eldste delens alder til grunn for hele erstatningsberegningen. For andre skadetyper benyttes fradrag ifølge oppgjørsregler i punkt 6.1. og 6.2.

	Antall påbegynte år uten aldersfradrag	Deretter gjøres et prosentvis aldersfradrag per påbegynte år
Utvendige ledninger, tanker og kummer av plast, fiberarmert plast, kobber, messing eller rustfritt stål	20 år	3%, inntil 85%
Utvendige ledninger, tanker og kummer av annet materiale	10 år	5%, inntil 85%
Varmtvannsbeholder, -bereder eller fyrkjele	10 år	5%, inntil 80%
Varmepumpe	5 år	10%, inntil 80%
Elektriske ovner og varmekabler	10 år	5%, inntil 80%
Annen mekanisk eller elektrisk innretning, maskin eller apparat	0 år	10%, inntil 80%
Innebygde hvitevarer	3 år	10%, inntil 80%

6.3.2. Egenandel

Egenandel kr 6 000. Det trekkes én egenandel per skadetilfelle når ikke annet er nevnt under:

Skadetype	Vilkårspunkt	Egenandel	Særvilkår
Varme arbeider (bruk av maskiner og utstyr som genererer gnister og varme som kan føre til brann)	Punkt 4.1.	Ordinær egenandel + 10% av skaden, minimum 1G*, maksimum 5G*	
Naturskade	Punkt 4.2.	kr 8 000	Egenandel fastsettes av departementet
Vann, annen væske, gass eller pulver	Punkt 4.3.	kr 10 000	
Brudd på ledning	Punkt 4.4.	kr 10 000	En egenandel per bruddsted
Svikt i bærende konstruksjoner	Punkt 4.6.	Boliger inntil 4 boenheter og rekkehus: kr 50 000. Andre bygg: 5% av byggets gjenoppføringspris, minimum kr 30 000. Er høyere valgt egenandel, gjelder denne.	En egenandel per berørte boenhet

G*= folketrygdens grunnbeløp.

Dersom annen egenandel er avtalt framgår dette av forsikringsbeviset. Dersom aldersfradrag etter punkt 6.3.1. overstiger egenandelen, trekkes aldersfradrag i stedet for egenandelen.

6.3.3. Oppgjørsmåter

Selskapet kan avgjøre om skaden skal erstattes ved:

- kontantoppgjør
- reparasjon eller gjenoppføring
- at selskapet skaffer tilsvarende eller i det vesentlige tilsvarende ting.

Kontantoppgjør er begrenset til det beløp selskapet hadde måttet betale for reparasjon, gjenoppføring eller gjenanskaffelse. Selskapet kan avgjøre hvilken reparatør eller leverandør som skal brukes.

Arbeidspenger

Ved kontantoppgjør erstattes arbeidspenger med de timepriser selskapet kan få hos sine avtalepartnere. Ved reparasjon eller gjenoppføring utført av selskapets avtalepartnere erstattes betalte arbeidspenger etter faktura.

Ved reparasjon eller gjenoppføring av annen reparatør eller leverandør enn selskapets avtalepartnere:

- hvis våre avtalepartnere ikke kan utføre arbeidene erstattes arbeidspenger etter faktura
- hvis våre avtalepartnere kan utføre arbeidene erstattes arbeidspenger med de timepriser selskapet kan få hos sine avtalepartnere.

Ved bruk av egne ansatte erstattes dokumenterte lønnsutgifter.

6.3.4. Merverdiavgift

erstattes når det er dokumentert at avgiften er betalt. Avgift som kan fradragføres i merverdiavgiftsregnskapet erstattes ikke.

6.4. Fastsettelse av merutgifter jf. punkt 3.7.

Merutgifter ved påbud gitt med hjemmel i lov eller offentlig forskrift er differansen mellom gjenoppføringsprisen på bygningen med og uten påbud. Grunnlaget for beregningen er en bygning tilsvarende den forsikrede med samme etasjeantall og størrelse etter utvendige mål.

Hvis bygningen som gjenoppføres er større enn den skadede bygningen, beregnes utgifter som ikke direkte vedrører byggearbeidet forholdsmessig etter størrelsen på bygningen som er skadet og bygningen som gjenoppføres.

Hvis gjenoppbygning på samme byggetomt er hindret på grunn av manglende tillatelse fra offentlige myndigheter, gjelder dekningen med de samme betingelser ved gjenoppføring på annet sted. Det er en forutsetning at påbud også gjelder på det nye stedet.

Reparasjon eller gjenoppføring må være avsluttet innen 5 år etter skadedagen. Merutgiftene må være påløpt og dokumentert. Selskapet kan kreve at det søkes om dispensasjon etter plan- og bygningsloven.

6.5. Husleietap

6.5.1. Skadefastsettelse og erstatningsberegning ved husleietap for boligselskapet, se punkt 3.8.1.

- Tap av leieinntekt beregnes på grunnlag av den på skadedagen gjeldende kontraktsmessige husleie og de kontraktsmessige tilleggssytelser som følger av skriftlige avtaler inngått før skaden.

- For lokaler som boligselskapet selv anvender, og for ledige lokaler beregnes leien etter gjeldende markedspriser. For ledige lokaler må det dokumenteres at disse skulle leies ut og sannsynlig utleietidspunkt.

- Tap av leieinntekt til dekning av fellesutgifter beregnes på grunnlag av den på skadedagen fastsatte sum. Erstatningen er begrenset til markedsleie for tilsvarende umøblert boenhet eller boenheter.

6.5.2. Skadefastsettelse og erstatningsberegning ved tapt bruksmulighet av boenhet for boretthaver, se punkt 3.8.2.

-Erstatning for tapt bruksmulighet fastsettes til markedsleie for tilsvarende umøblert boenhet.

- Tap av leieinntekt beregnes på grunnlag av den på skadedagen gjeldende kontraktsmessige husleie og de kontraktsmessige tilleggssytelser som følger av skriftlige avtaler inngått før skaden.

Til fradrag i erstatningen kommer utbetalt erstatning til boligselskapet for tapt inntekt til dekning av fellesutgifter jf. punkt 6.5.1.

6.5.3. For både punkt 6.5.1. og 6.5.2. gjelder følgende: Erstatningen er begrenset til tap i normal reparasjonstid, som regnes fra skadedagen.

Tapet beregnes for den tid som er nødvendig for å bringe bygningen i samme stand som før skaden.

Tid som er gått med til forbedring, utvidelse eller annen forandring, medregnes ikke.

Økt tap som følge av at:

- skadet bygning ikke tillates utbedret
- gjenværende bygningsdeler ikke tillates anvendt ved gjenoppførelsen tas med i erstatningsberegningen når dette er endelig avgjort ved vedtak etter lov, eller bestemmelse som har hjemmel i lov.

Tap av leieinntekt som skyldes at det ikke lykkes å få boenheten bortleid igjen omfattes når skaden medfører at leiekontrakt opphører. Det er den kontraktsmessige husleie på skadedagen som erstattes. Erstatningen regnes fra den dag boenheten er fullt ferdig til innflytting etter utbedring av skade, og er begrenset til 3 måneder.

Det gjøres fradrag for innsparte utgifter og opptjente renter av bygningserstatningen.

6.6. Prisstigning

Prisstigning regnes i normal reparasjonstid. Prisstigning erstattes i samme forhold som skaden for øvrig, og er begrenset til 20% av erstatningen for hver skadet ting etter skadedagens prisnivå. Selskapet erstatter prisstigning dersom skaden er utbedret innen fem år fra skadedagen for bygning, og innen tre år for maskiner og løsøre. Erstatningen fastsettes og forfaller til betaling når skaden er utbedret. Opptjente renter går til fradrag i oppgjøret.

6.7. Oppgjør til panthaver, konkursbo, leasingselskap, utleiefirma og lignende, og overtagelse av panterett.

Overfor panthaver, konkursbo, leasingselskap, utleiefirma og lignende er selskapets ansvar begrenset til det laveste av følgende beløp:

- nedgangen i tingens omsetningsverdi som følge av skaden, og

- den økonomiske interesse i tingen på skadetidspunktet. Overfor panthaver er dessuten erstatningen begrenset til tap som panthaver får på grunn av skaden ved realisasjon av pantet.

For panthavere betyr "tingen" i denne sammenheng pantobjektet i sin helhet. Disse bestemmelsene gjelder ikke leaset fast eiendom. Ved konkurs gjelder bestemmelsene ovenfor uten hensyn til om konkursen ble åpnet før eller etter at skaden inntraff. Er selskapet ansvarlig overfor panthaveren, men ikke overfor eieren, trer selskapet inn i panthavers rett i den utstrekning det betales erstatning til ham. Når selskapet trer inn i panthavers rett, gjelder dette likevel ikke til fortrenghet for panterettigheter som gjaldt da forsikringstilfellet inntraff og forsikringstilfellet omfattes av forsikringen.

6.8. Skjønn

Fastsettelse av skadens størrelse og verdier avgjøres ved skjønn dersom sikrede eller selskapet krever det. Skjønn gjennomføres i henhold til bestemmelser i Generelle vilkår BGE90080, kapittel 2.

7. Forutsetninger og begrensninger - Tingforsikring

Selskapet tar forbehold om at ansvaret kan reduseres eller falle helt bort dersom nedenstående forutsetninger ikke er oppfylt. Se forsikringsavtaleloven paragraf 4-6, paragraf 4-8 og paragraf 4-9.

7.1. Sikkerhetsforskrift

Selskapets forutsetter at sikkerhetsforskriften blir overholdt. Dersom sikrede ved handling eller unnlatelse forsømmer å overholde eller påse at sikkerhetsforskriftene overholdes, avgjøres det under hensyn til skyldgraden, skadeforløpet og forholdene ellers om selskapet skal betale noe, og i tilfelle hvor mye, se FAL paragraf 4-8.

7.2. Grov uaktsomhet

Har sikrede grovt uaktsomt fremkalt forsikringstilfellet, kan selskapets ansvar settes ned eller falle bort. Det tas hensyn til skyldgraden, skadeforløpet, om sikrede var i selvforskyldt rus og forholdene ellers. Se FAL paragraf 4-9.

7.3. Identifikasjon

Boligselskapets rett til erstatning kan reduseres eller falle bort som følge av handlinger eller unnlatelser fra

- styret
- styrets formann
- administrerende direktør
- personer som i kraft av overordnet stilling har ansvar for forsikring, økonomi, drift eller vedlikehold og
- sameiere, andelseier, eller leietaker.

Handlinger eller unnlatelser fra personer i boligselskapet som i kraft av overordnet stilling eller verv, eller som gjennom særskilt instruks, skriftlig eller muntlig, har ansvaret for at en sikkerhetsforskrift blir overholdt får samme virkning for sikredes rettigheter som om handlingen eller unnlatelsen var foretatt av sikrede selv.

7.4. Selskapet forutsetter

Selskapet forutsetter at forsikret bygning ikke fraflyttes i forsikringstiden. Bygning regnes som fraflyttet når den ikke lenger brukes som fast bolig og en vesentlig del av innbo og løsøre er fjernet. Selskapet er uten ansvar for forsikringstilfelle som skyldes at denne forutsetningen er endret og sikrede visste eller burde vite om endringen av risikoen. Selskapet svarer likevel for slike skader som er angitt under punkt 4.1. - 4.2.

7.5. Brannsikring

7.5.1. Offentlige lover og forskrifter som gjelder for forsikringsavtalen:

- lov om brannvern med forskrifter, samt pålegg gitt av offentlig brannmyndighet
- lov om tilsyn med elektrisk anlegg med forskrifter samt pålegg gitt av det stedlige elektrisitetstilsyn.

7.5.2. Krav

- boligselskapets ledelse utnevner en person til å forestå det brannforebyggende arbeid
- ansatte må instrueres om brannforebyggende tiltak, bruk av slokkeutstyr og alarmering
- brannvegger skal tilfredsstillende offentlige krav, og alle åpninger og gjennomføringer skal være sikret slik at veggens brannklasse opprettholdes
- branndører og -lemmer skal holdes lukket. Når det er hensiktsmessig at branndører og lemmer holdes åpne, kan dette tillates hvis de har automatisk lukking styrt av røykdetektor. Branndører og lemmer skal være funksjonsdyktige
- påbudt slokningsutstyr skal være tilstede på avmerket lett synlig og tilgjengelig plass og holdes i god stand. Slokningsapparater plassert i bolig skal kontrolleres minst en gang hvert femte år. Slokningsredskaper plassert andre steder skal kontrolleres hvert år. Hvert apparat skal være forsynt med merkelapp som viser datoen for siste kontroll.
- sprinkleranlegg skal være FG-godkjent (forsikringsgodkjent) og skal være funksjonsdyktig til enhver tid. Forsikringstaker skal årlig dokumentere sprinkler-anleggets slokkekapasitet med rapport fra FG-godkjent kontrollorgan
- alt arbeid på elektriske installasjoner skal utføres av godkjent elektriker
- tilknytning av dataanlegg til elektrisitetsnett med videre skal være utført i henhold til spesifikasjoner gitt av produsent eller leverandør. Anlegget skal være beskyttet mot forstyrrelser (overspenninger, atmosfæriske forstyrrelser, koblingstransienter og lignende i el-nettet og i signalkabelnettet. Jording skal utføres etter leverandørens anvisninger og i samsvar med forskrifter fra Produkt- og Elektrisitetstilsynet eller det stedlige elektrisitetstilsyn
- montering av dataanlegg skal være utført i henhold til spesifikasjoner gitt av produsent eller leverandør.

7.5.3. Varme arbeider

- Med varme arbeider forstås arbeider hvor det benyttes maskiner og utstyr som genererer gnister og varme som kan føre til brann. Varme arbeider omfatter bruk av åpen flamme, varmlufts-, sveise-, skjære- og/eller slipeutstyr.

- Sikkerhetsforskriften gjelder ved utførelse av varme arbeider i alle miljøer hvor det er risiko for at brann kan oppstå. Unntatt er varme arbeider som utføres i spesielt tilrettelagte rom som en del av den daglige virksomheten. Rommet skal være skilt fra annen virksomhet som egen branncelle. Denne skal ha ubrennbare overflater.

- Avtale med ekstern håndverker eller entreprenør. Dersom varme arbeider skal utføres av ekstern håndverker eller entreprenør må sikrede sørge for at sikkerhetsforskriftens krav reguleres i egen avtale eller kontrakt med denne.

- Sikkerhetskrav. Arbeidsinstruks for utførelse av varme arbeider utgitt av Finans Norge eller tilsvarende instruks skal være utfyllt og signert før utførelse av arbeidet.

Arbeidsinstruksen er tilgjengelig på www.fgsikring.no.

- Alt brennbart materiale i risikoområdet der varmt arbeid utføres skal være fjernet eller beskyttet.

- Åpninger i gulv, vegger og tak i risikoområdet der varmt arbeid utføres skal være tettet.

- Godkjent slokkeutstyr, minimum 2 stk. 6 kg pulverapparat, med minimumseffekt 34A 233B C skal være lett tilgjengelig. Ett håndslukkeapparat kan erstattes med brannslange med innvendig diameter minimum 19 mm påsatt vann frem til strålerøret.

- Navngitt brannvakt skal være til stede og kontinuerlig vurdere risiko for brann under arbeidet, i pauser og minst en time etter at arbeidet er avsluttet. Utførende kan være brannvakt der brannrisikoen vurderes som lav.

- Brannvakt og utførende skal ha gyldig sertifikat for utførelse av varme arbeider fra Norsk brannvernforening eller samarbeidende organisasjon i øvrige nordiske land for den type arbeid som skal utføres.

- I tillegg gjelder følgende sikkerhetskrav ved arbeider på tak: Det er forbud mot bruk av åpen flamme på nye og tidligere tekkede tak med følgende unntak:

- dersom det er minst 60 cm avstand til åpninger, gjennomføringer, sluk, gesimser, bordtakbeslag og lignende når takkonstruksjonen består av kun ubrennbare materialer,
- dersom det er minst 60 cm avstand til åpninger, gjennomføringer, sluk, gesims, bordtakbeslag og lignende når takkonstruksjonen består av brennbare materialer og det øverste laget er beskyttet med minst 30 mm ubrennbar isolasjon.

7.5.4. Orden og renhold

- Avfall som kan selvantenne eller avgj brennbare gasser skal legges i egnede beholdere eller containere av ikke brennbart materiale med selvlukkende lokk, eller straks fjernes til betryggende sted. Disse beholderne skal tømmes regelmessig.

- Oppsamling av emballasje eller andre brannfarlige ting i fyrrom, ved elektriske ovner eller varmerør er ikke tillatt.

7.5.5. Avfallshåndtering

- Brennbart avfall som ligger fritt eller i åpne containere, søppelkasser, papirkurver og lignende uten permanent tilsyn, skal plasseres
- slik at brann ikke kan smitte til bygning eller byggverk
- minst 5 meter fra brennbar yttervegg
- ikke under overdekte lasteramper, vinduer eller takutspring
- brennbart avfall og materiale kan likevel oppbevares nærmere byggverk hvis det brennbare avfallet og materialet er oppbevart i lukket og låst container. Denne skal være konstruert slik at eventuell brann ikke kan spre seg ut av containeren.

7.5.6. Utendørs lagring av brennbart materiale

Utendørs lagring av brennbart materiale, for eksempel trelast, trepaller, flis, plast, papir, skal plasseres minst 8 meter fra byggverk (bygning, konstruksjon, anlegg). Lagring med høyde over 4 meter eller areal større enn 200 m² skal plasseres minst 25 meter fra byggverk.

7.6. Gassanlegg

Gassanlegg skal prosjekteres, installeres, endres, repareres, driftes, vedlikeholdes, innmeldes og kontrolleres som beskrevet i FOR-2009-06-08-602. Forskrift om håndtering av brannfarlig, reaksjonsfarlig og trykksatt stoff samt utstyr og anlegg som benyttes ved håndteringen, med tilhørende veiledning og temaveiledninger utarbeidet av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap. Gassforbrukende utstyr som hvitevarer, oppvarmingskilder med videre, skal installeres, brukes, vedlikeholdes og kontrolleres i henhold til produsentens anvisninger. Gjeldende forskrift med veiledning og temaveiledninger vil til enhver tid være å finne på www.dsb.no.

7.7. Vann, annen væske og gass

- Varer i kjeller må lagres minimum 10 cm over gulv. Med kjeller menes laveste etasje i bygning der hele gulvet er under terrengnivå.

- Væske- og gassførende installasjoner skal trykk- og tetthetsprøves før de tas i bruk.

- Bygningen skal være tilstrekkelig oppvarmet for å unngå frostskaide.

- VVS-arbeid skal utføres av offentlig godkjent rørleggervirksomhet.

- Stoppekran for vann må være stengt for den del av bygningen som ikke er i bruk. Væske- og radiatorledninger skal være tømt.

- Kjøleskap, kaffe- og isbitmaskiner og lignende utstyr som er tilkoblet vann, skal ha automatisk avstenging med føler i områder hvor lekkasje kan oppstå. Leverandørens vedlikeholdsplan skal følges.

For nedgravde oljetanker gjelder kravene til kontroll med videre i forurensningsforskriften av 1.6.2004 (FOR-2004-06-01-931) Stasjonære overgrunns oppbevaringstanker for brannfarlig væske og andre kjemikalier skal være sikret med forsvarlig oppsamlingskum eller annet effektivt oppsamlingsarrangement for lekkasjer i henhold til Forskrift av 7. desember 1982 nr 1949 om tiltak for å hindre spill eller lekkasje fra stasjonære utendørs overgrunnstanker for oppbevaring av brannfarlig væske (Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern).

7.8. Tyverisikring

Sikkerhetsforskriften omfatter samtlige adkomstdører, vinduer og andre åpninger til egne lokaler eller fellesarealer. For lokaler med offentlig påbudt rømningsvei gjelder følgende særbestemmelser: I den tid lokalene er bemannet, må samtlige dører i disse rømningsveier kunne åpnes innenfra i overensstemmelse med de stedlige brannmyndigheters anvisning. I den tid lokalene er ubemannet, må disse være låst i henhold til selskapenes sikkerhetsforskrifter angitt i forsikringsbeviset.

7.8.1. Dører, porter, luker og lignende åpninger

- Dører, porter, luker og lignende åpninger skal være låst med minst en FG*-godkjent låsenhet. * FG = Forsikringsselskapenes Godkjennelsesnevnd.
- I lokale som bare har vinduer beliggende minst 4 meter over bakkenivå, utbygg eller andre konstruksjoner og gjenstander som gir innklatringsmuligheter, kan låsenheten i dører til lokalene ha innvendig knappvrider hvis dør og felt som grenser til dør er uten vindu, eller hvis glass i vindu er minst av sikkerhetsglass eller sikret med polykarbonplate.
- Skal ha låsenhet som holder dør og karm sammen hvis karm ikke har anlegg mot veggstender.
- Som er skyvbare skal være låst til karm eller annen fast bygningskonstruksjon.
- Må aldri ha nøkler stående i låsen.
- Som er to-fløyede skal sikres med stål kantskåter med hevearm, stål bolteskåter med låst bolt, låst bom eller annen tilsvarende sikring av det passive dørblad.
- Skal være sikret slik at de ikke kan åpnes ved demontering av hengslene fra utsiden.

Inventar og løsøre skal være oppbevart i låst rom i bygning hvor dører, porter, luker og lignende åpninger er låst med minst en FG-godkjent låsenhet.

B. Ansvarsforsikring

8. Hvem forsikringen gjelder for - Ansvarsforsikring

8.1. Forsikringen gjelder for

Den eller de som er nevnt i forsikringsbeviset. Heretter kalt forsikringstakeren.

7.8.2. Vinduer og vindu i dør_ Vinduer skal være lukket og haspet eller låst.

- Glass i vinduer og i dører, som er plassert lavere enn 4 m over bakkenivå, utbygg eller andre konstruksjoner og gjenstander som gir innklatringsmulighet, skal være sikret slik at glasset ikke kan fjernes fra utsiden med lett håndverktøy.

7.8.3. Arbeidsmaskiner og redskaperTenningsnøkkel til arbeidsmaskiner skal oppbevares på sted som ikke er tilgjengelig for uvedkommende. Når arbeidsmaskin og redskap ikke er i bruk skal de, hvis mulig, være avlåst.

7.9. Annen skade

Sikrede skal sørge for å måke snø av tak, balkong og terrasse på forsikret bygning for å unngå skade. Bygningen må tilfredsstille de lastkrav iht bygningslovgivningen som gjaldt da bygningen ble bygget.

7.10. Utleie

Ved utleie av forsikret ting skal forsikringstaker gjøre leietaker kjent med de gjeldende sikkerhetsforskrifter.

8.2. Forsikringen gjelder til fordel for

- innehaver av tinglyst eiendomsrett, panterett eller annen tinglyst sikkerhetsrett i fast eiendom
- annen panthaver eller eier av ting enn dem som er omtalt i punkt 8.1. til 8.3., men bare dersom forsikringstakeren har forsikringsplikt for tingen eller bærer risikoen for den.

Forsikringsavtalen kan endres, flyttes, sies opp eller falle bort uten varsel til den medforsikrede. Ved skadeoppgjør kan selskapet forhandle med forsikringstakeren og utbetale erstatning til ham med bindende virkning for den medforsikrede, med mindre selskapet etter skadens inntreden og før utbetaling har fått skriftlig melding om medforsikredes interesse.

8.3. Forsikringen gjelder ikke til fordel for

- innehaver av panterett i løsøre eller varer uten at dette er angitt spesielt i forsikringsbeviset. FAL (lov om forsikringsavtaler fra 16. juni 1989) paragraf 7-1, 3. ledd er fraveket.

8.4. Forsikringen faller bort

- hvis de ting forsikringen er knyttet til skifter eier. Selskapet svarer likevel for forsikringstilfelle som inntreffer innen 14 dager etter eierskiftet, men dette gjelder ikke hvor den nye eier har tegnet forsikring.

8.5. Forsikringen omfatter også

- direkte ansvar som ansatte pådrar seg hvis ansvaret etter paragraf 2-1 i lov om skadeserstatning av 13. juni 1969 kunne vært gjort gjeldende overfor arbeidsgiveren.

8.6. Har sikrede et arbeidsgiveransvar

- trer selskapet inn i sikredes rett til regress mot den ansatte hvis den ansatte forsettlig har forvoldt skaden.

9. Hvor forsikringen gjelder - Ansvarsforsikring

9.1. Gyldighetsområde

- forsikringen gjelder på forsikringsstedet
- for ting som midlertidig befinner seg på et annet sted i Norden gjelder forsikringen også på dette sted
- Naturskadeforsikringen gjelder i Norge.

9.2. Omfattes ikke

Forsikringen gjelder ikke under transport.

10. Hva forsikringen omfatter - Ansvarsforsikring

10.1. Ansvarsforsikringen omfatter:

- sikredes erstatningsansvar som eier av den forsikrede eiendom
- byggherreansvar ved rehabilitering og vedlikehold
- byggherreansvar ved påbygg eller nybygg med prosjektkostnad inntil kr 10 000 000.

Det er en forutsetning at skaden konstateres i forsikringstiden.

10.1.1. Presisering

Med personskade menes skade, død eller sykdom påført en annen person. Med tingskade menes tap av eller fysisk skade påført en annens løsøre (herunder dyr) eller fast eiendom. Forsikringen omfatter også sikredes erstatningsansvar for formueskade som er en følge av dekningsmessig ting- eller personskade.

Skaden blir dekket etter gjeldende vilkår på det tidspunkt skaden konstateres.

Alle skader som skyldes samme ansvarsutløsende forhold, handling eller unnlattelse, eller som har sin årsak i en sammenhengende kjede av hendelser, regnes som ett skadetilfelle og reguleres av vilkårene på det tidspunkt da første skade konstateres. Har flere sikrede medvirket til en skade, regnes også dette som ett skadetilfelle.

Uten særskilt avtale, dekker ikke forsikringen skader som konstateres etter at forsikringen har opphørt.

11. Forsikringssum og egenandel - Ansvarsforsikring

11.1. Forsikringssum

Ved hvert skadetilfelle er selskapets erstatningsplikt begrenset til kr 10 000 000 dersom ikke annet er avtalt i forsikringsbeviset.

Forsinkelsesrente jf. lov av 17. desember 1976, dekkes for den del av kravet som overskrider egenandelen, selv om forsikringssummen dermed overskrides. Selskapets maksimale ansvar for alle skadetilfeller som etter kapittel 10, skal anses konstatert i ett og samme forsikringsår, er begrenset til det dobbelte av forsikringssummen.

11.2. Egenandel

Ved hvert skadetilfelle bærer sikrede den avtalte egenandel. Ved ansvar for tingskade som skyldes

- varme arbeider
- utendørs sandblåsing
- utendørs sprøytemalingsarbeider eller
- brudd på vann- eller kloakkledning eller oversvømmelse eller tilbakeslag gjennom kloakk eller overvannsledning som sikrede er eier av beregnes i tillegg til avtalt egenandel en

særskilt egenandel på 10% av selskapets erstatningsplikt, minimum 1G, maksimum 5G på det tidspunkt skaden konstateres.

Med varme arbeider forstås arbeider hvor det benyttes maskiner og utstyr som genererer gnister og varme som kan føre til brann. Varme arbeider omfatter bruk av åpen flamme, varmlufts-, sveise-, skjære- og/eller slipeutstyr.

12. Begrensninger som gjelder - Ansvarsforsikring

Hvis ikke annet er avtalt, svarer selskapet ikke for:

12.1. Ansvar for personskader:

- som rammer noen som er eller har vært ansatt hos sikrede når skaden er forårsaket i arbeidsforholdet.

12.2. Ansvar for skade på ting:

- som tilhører en annen, men som sikrede eller noen på hans vegne har i sin varetekt på skadeårsakstidspunktet for:
- salg, utleie, fremvisning, demonstrasjon og lignende
- bruk, leie, lån, oppbevaring
- flytting, installasjon, reparasjon, ombygging eller annen bearbeidelse.

12.3. Ansvar for skade voldt ved forurensning:

- med mindre årsaken er plutselig og uforutsett.

Med forurensning menes:

- tilførsel av fast stoff, væske eller gass til luft, vann eller i grunnen
- støy og rystelser
- lys og annen stråling som er eller kan være til skade eller ulempe for miljøet.

12.4. Ansvar overfor:

- sikredes innehaver(e) eller deres familie
- selskap tilhørende samme konsern som sikrede
- selskap hvor sikredes daglige leder eller styremedlemmer eller deres familier har bestemmende innflytelse eller minst 50% eierinteresse.

Til familien regnes ektefelle eller registrert partner, sikredes og ektefelles eller registrert partners foreldre, søsken og barn samt deres ektefeller eller registrerte partnere. Samboere likestilles med ektefeller.

Med samboere menes personer med felles husholdning som lever i et ekteskapslignende forhold, og som i følge Folkeregisteret har samme bopel.

12.5. Ansvar i henhold til kontrakt, det vil si:

- ansvar som utelukkende bygger på tilsagn, avtale, kontrakt eller garanti avgitt før eller etter skaden og som går ut over hva som følger av alminnelig erstatningsrett
- ansvar sikrede endelig må bære fordi han har gitt avkall på sin rett til regress
- ansvar for skade som skyldes at sikredes ytelse i henhold til kontrakt eller avtale er forsinket eller uteblitt
- ansvar for skade på sikredes leveranse, arbeid eller entrepris, når skaden voldes før endelig overlevering eller skyldes feil eller mangel som forelå ved overlevering
- omkostninger eller nødvendig skadeforvoldelse ved tilkomstarbeider for å utbedre mangel ved den leverte ytelse.

12.6. Ansvar for skade på ting

oppstått ved gravings-, sprengnings-, pelings-, spuntnings- eller rivningsarbeid, eller ved ras, jordforskyvning og dambrudd.

12.7. Ansvar som eier, fører eller bruker

av motorvogn, arbeidsmaskin med eget fremdriftsmaskineri over 750 kg, luftfartøy, seilbåt eller motordrevet fartøy.

12.8. Ansvar for erstatning etter lov om skadeerstatning

skadeerstatning av 13. juni 1969 paragraf 3-5 (oppreisning) eller for bøter og lignende, herunder Punitive Damages og Exemplary Damages.

12.9. Ansvar overfor medeier

for skade på ting som eies i fellesskap.

12.10. Ansvar for

vann-, sopp- eller råteskader.

12.11. Ansvar for skade indirekte eller direkte

voldt av Formaldehyde, Diethylstilbestrol, Asbest, Kugalskap (BSE/TSE), elektromagnetiske felt (EMF), tobakksprodukter, blodprodukter, legemidler eller Thalidomide.

13. Sikredes plikter ved skadetilfelle - Ansvarsforsikring

13.1. Begrense tap

Er det overhengende fare for at et forsikringstilfelle vil inntreffe, eller er et forsikringstilfelle inntruffet, skal sikrede gjøre det som med rimelighet kan ventes av ham eller henne for å avverge eller begrense tapet.

13.2. Regresskrav

Må sikrede forstå at selskapet kan få et regresskrav mot tredjeperson, skal sikrede gjøre det som er nødvendig for å sikre kravet inntil selskapet selv kan ivareta sin interesse.

13.3. Melde skade

Er forsikringstilfellet inntruffet, skal sikrede uten ugrunnet opphold melde fra til selskapet.

13.4. Dokumentasjon

Når erstatningskrav er reist mot sikrede, eller direkte mot selskapet, plikter sikrede for egen regning å:

- gi selskapet de opplysninger og dokumenter som er tilgjengelige for sikrede, og som selskapet trenger for å vurdere sitt ansvar og utbetale erstatningen
- utføre de undersøkelser og utredninger selskapet finner nødvendig og å møte ved forhandlinger eller rettergang.

Uten selskapets samtykke må ikke sikrede innrømme erstatningsplikt eller forhandle om erstatningskrav. Sikredes innrømmelser overfor skadelidte binder ikke selskapet.

14. Selskapets plikter ved skadetilfelle - Ansvarsforsikring

14.1. Erstatningskrav

Når erstatningskrav, som etter skadelidtes begrunnelse omfattes av forsikringen, overstiger den avtalte egenandel påtar selskapet seg å:

- utrede om erstatningsansvar foreligger
- forhandle med skadelidte.
- betale de nødvendige omkostninger utover egenandelen for avgjørelse av erstatningsspørsmålet selv om forsikringssummen derved overskrides.

Hvis erstatningskravet dels omfattes av forsikringen og dels faller utenfor, fordeles omkostningene forholdsmessig i samsvar med hvor stor del av kravet som er omfattet av forsikringen og hvor stor del av kravet som faller utenfor forsikringsdekningen.

Er selskapet villig til å forlike saken eller stille forsikringssummen til disposisjon, svares det ikke for omkostninger som senere påløper.

- betale den erstatning som overstiger egenandelen.

Selskapet har rett til å betale enhver erstatning direkte til skadelidte.

14.2. Krav mot selskapet

Fremsettes krav om erstatning direkte mot selskapet, skal selskapet varsle sikrede uten ugrunnet opphold og holde sikrede underrettet om den videre behandling av kravet. Selskapets innrømmelser overfor skadelidte binder ikke sikrede.

15. Medforsikring - Ansvarsforsikring

Når noen er medforsikret etter vilkårenes del B kapittel 8 eller annen bestemmelse i forsikringsavtalen, gjelder følgende:

- Selskapets forsikringsrettslige innsigelser overfor forsikringstakeren kan også gjøres gjeldende overfor den medforsikrede.

- Forsikringsavtalen kan endres, flyttes, sies opp eller falle bort uten varsel til den medforsikrede.

- Selskapet kan med bindende virkning for medforsikrede forhandle med forsikringstakeren om forsikringsoppjøret eller utbetale erstatning til forsikringstakeren.

16. Regress - Ansvarsforsikring

Kan sikrede forlange at en tredjemann erstatter tapet, inntre selskapet ved utbetaling av erstatning i sikredes rett

mot tredjemann.

C. Styreansvarsforsikring for boligselskap

17. Hvem forsikringen gjelder for - Styreansvarsforsikring for boligselskap

Forsikringen gjelder for styremedlemmene og fast ansatt forretningsfører når forsikringen er tegnet av et boligselskap.

Forsikringen gjelder for samtlige medlemmer og varamedlemmer i styret i det boligselskap som er nevnt i

forsikringsbeviset. Gjelder forsikringen for både et sameie og et borettslag, gjelder styreansvarsforsikringen for styre både i sameiet og borettslaget. Forsikringen omfatter ikke ansvar for erstatningskrav mellom sikrede under samme forsikring.

18. Hvor forsikringen gjelder - Styreansvarsforsikring for boligselskap

Hvis ikke annet er avtalt, gjelder forsikringen erstatningsansvar for skade som inntreffer over hele verden

og som pådras etter gjeldende rett i Norge.

19. Hva forsikringen omfatter - Styreansvarsforsikring for boligselskap

Forsikringen dekker erstatningsansvar for formuesskade som styremedlemmene og fast ansatt forretningsfører på grunn av uaktsomhet kan pålegges med hjemmel i lov om burettslag paragraf 12-1.

Forsikringen dekker erstatningskrav som første gang skriftlig er varslet eller fremsatt mot sikrede eller direkte mot selskapet i forsikringsperioden. Forsikringen dekker kun erstatningsansvar for handlinger eller unnlaterelser foretatt i tidsrom hvor sikrede har hatt løpende gyldig styreansvarsforsikring.

Forsikringen dekker videre kun erstatningsansvar for

handlinger eller unnlaterelser foretatt tidligst 2 år før forsikringen trådte i kraft. Med formuesskade menes økonomisk tap som ikke er en følge av skade på personer eller ting.

Alle krav som fremsettes mot en eller flere sikrede som følge av de samme handlinger eller unnlaterelser, regnes som ett skadetilfelle og henføres til det tidspunkt krav første gang skriftlig er varslet eller fremsatt. Dersom det blir særskilt avtalt, dekker forsikringen også krav som blir varslet eller framsatt etter at forsikringen eller sikredes funksjon har opphørt.

20. Forsikringssum og egenandel - Styreansvarsforsikring for boligselskap

20.1. Erstatningsplikt

Selskapets samlede erstatningsplikt er begrenset til forsikringssum kr 2 500 000 for alle krav varslet eller fremsatt i en og samme forsikringsperiode.

20.2. Egenandel

Det beregnes ingen egenandel ved skade.

21. Begrensninger som gjelder - Styreansvarsforsikring for boligselskap

Styreansvarsforsikringen omfatter ikke rettslig erstatningsansvar for økonomisk tap påført tredjemann ved drift av annen del av sikredes næringsvirksomhet enn drift av boligselskapet eller sameiet.

Hvis ikke annet er avtalt, svarer selskapet ikke for:

- Ansvar for tap påført noen av de sikrede.

- Ansvar for tap som etter sin art kan forsikres ved underslag- eller garantiforsikring.

- Ansvar som ansvarlig for å tegne eller holde ikraft alminnelig tilgjengelige forsikringer.

- Ansvar for tap som har sin årsak i feil eller funksjonsmangler ved et fysisk produkt.

- Ansvar for tap som baserer seg på et profesjonsansvar eller har forbindelse med ytelse av profesjonelle råd eller service.

- Ansvar etter lov om skadeserstatning av 13.06.1969

paragrafene 3-5 og 3-6, eller for bøter og lignende, herunder Punitive Damages og Exemplary Damages.

- Ansvar som begrunnes med at sikrede har skaffet seg eller

andre en uberettiget vinning.

- Ansvar for skade voldt ved forurensing.

22. Forbehold om bortfall eller nedsettelse av erstatningen ved endring av risiko - Styreansvarsforsikring for boligselskap

Hvis det premieberegningssgrunnlag, for eksempel årsomsetning, lønnsutgifter eller antall ansatte forsikringstakeren har oppgitt endrer seg slik at det betinger en høyere premie, vil erstatningen bli redusert forholdsmessig jf. FAL (lov om forsikringsavtaler fra 16. juni

1989) paragraf 4-7. Gjelder endringen et forhold av vesentlig betydning for risikoen, skal selskapet være helt uten ansvar, jf. paragraf 4-6.

23. Forbehold om bortfall eller nedsettelse av erstatningen ved forsømmelse av opplysningsplikten - Styreansvarsforsikring for boligselskap

Har forsikringstakeren forsømt sin opplysningsplikt om forhold som kan ha betydning for selskapets vurdering av risikoen, bortfaller eller nedsettes selskapets

erstatningsplikt, jf. FAL paragraf 4-1 og paragraf 4-2.

D. Rettshjelpforsikring

24. Hvem forsikringen gjelder for - Rettshjelpforsikring

Rettshjelpforsikringen gjelder for det boligselskapet eller sameiet hvor det er naturlig at dette opptrer på vegne av andelseierne eller sameierne i tvist som omfattes av

forsikringen. Andelseierne eller sameierne kan ikke benytte forsikringen uten styret sin godkjennelse.

25. Når forsikringen gjelder - Rettshjelpforsikring

Rettshjelpforsikringen dekker tvister som oppstår mens forsikringen er i kraft. Rettshjelputgiftene dekkes ikke dersom de hendelser og omstendigheter som er av vesentlig betydning for det som senere ble tvistegrunnlaget,

inntraff før forsikringen trådte i kraft. Dette gjelder imidlertid ikke dersom forsikringen har vært i kraft i en sammenhengende periode på minst to år.

26. Hvor forsikringen gjelder - Rettshjelpforsikring

Rettshjelpforsikringen gjelder for tvister som føres for domstol i Norden.

27. Hva forsikringen omfatter - Rettshjelpforsikring

27.1. Utgifter til rettsbehandling

Under forsikringen svarer selskapet for utgifter til juridisk bistand og til retten når boligselskapet er part i tvist i egenskap av eier av den forsikrede eiendom eller bygningsmasse. Selges eiendommen og forsikringen faller bort i forbindelse med salget, dekkes også tvist hvor sikrede er part i egenskap av selger.

Selskapet svarer ikke for utgifter ved:

- tvist som gjelder annen fast eiendom enn den forsikrede
- tvist som alene hører inn under namsmyndighetene, jf. tvangsloven paragraf 2-1.
- tvist som gjelder motorvogn, arbeidsmaskin med eget femdriftsmaskineri, båt, luftfartøy, registrert trav- eller galopphest, eller når sikrede er part i egenskap av eier, fører eller bruker av slik. Kano, kajakk og seilbrett anses i denne sammenheng ikke som båt. Hangglider og paraglider uten motor anses i denne sammenheng ikke som luftfartøy
- ekspropriasjonssak eller skjønnssak hvor sikrede søker å erverve rettighet over annen eiendom.

Utgifter til sakkyndige som ikke er oppnevnt av retten dekkes bare i den utstrekning slik bistand er nødvendig for sakens løsning ved domstolene, og må på forhånd godkjennes av selskapet.

Rettsgebyr i ankeinstans dekkes ikke. Bestemmelsen om anke gjelder også ved bruk av andre rettsmidler. Idømte saksomkostninger dekkes ikke.

Tilkjente saksomkostninger går til fradrag. Likevel dekkes slik saksomkostninger dersom boligselskapet kan godtgjøre

at motparten ikke er søkegod.

27.2. Saksomkostninger ved forlik

Inngås forlik ved at boligselskapets krav i det vesentlige er tatt til følge, eller etter at sikrede ved dom er blitt tilkjent saksomkostninger, må laget på forhånd ha godkjennelse fra selskapet dersom det skal avtales i forliket at hver av partene skal bære sine egne omkostninger. Dersom godkjennelse ikke er innhentet på forhånd, forbeholder selskapet seg retten til å avslå forsikringsdekning dersom forlikavtalens saksomkostningsavgjørelse ikke finnes rimelig.

27.3. Hvilke domstoler tvisten må høre inn under

Tvisten må høre inn under de alminnelige domstoler (jf. domstoloven paragraf 1). Dersom saken føres for særdomstol (jf. domstoloven paragraf 2), dekkes ikke utgifter ved saken før den eventuelt bringes inn for de alminnelige domstoler. Ingen utgifter til forberedelse og behandling for særdomstolen kan kreves dekket. Ved tvist som etter lov eller avtale skal føres for Voldgiftsretten, dekkes utgifter til juridisk bistand, samt utgifter til rettsgebyr i den utstrekning dette ville vært dekket for de alminnelige domstoler.

27.4. Tvistetidspunkt

Tvisten må ha oppstått mens forsikringen var i kraft. Rettshjelputgiftene dekkes ikke dersom boligselskapet ved forsikringens ikrafttreden var kjent med det som senere ble tvistegrunnlag, og forstod eller måtte forstå at tvisten kunne oppstå.

28. Forsikringssum og egenandel - Rettshjelpforsikring

Den samlede erstatning for hver tvist er begrenset oppad til kr 350 000 selv om det er flere parter på samme side. Dette gjelder også om partene har rettshjelpsforsikring i forskjellige selskap, eller om den eller de sikrede har rettshjelpsdekning under flere forsikringer i ett eller flere selskap.

Selskapets ansvar er under enhver omstendighet begrenset

til den antatte økonomiske verdi av boligselskapets interesse i saken, dersom utgiftene ikke er godkjent av selskapet på forhånd.

Egenandelen er kr 10 000 med tillegg av 20% av det overskytende beløp. Det trekkes bare en egenandel for hver tvist selv om det er flere parter på samme side.

29. Begrensninger - Rettshjelpforsikring

Selskapet dekker ikke utgifter til:

- tvist som gjelder annen del av sikredes næringsvirksomhet enn drift av boligselskapet eller sameiet
- tvist som gjelder annen fast eiendom enn den forsikrede
- tvist som alene hører inn under namsmyndighetene jf. tvangsloven paragraf 2-1.
- ekspropriasjonssak eller skjønnssak hvor boligselskapet søker å erverve rettighet over annen eiendom
- straffesak, ærekrenkelsessak og erstatningskrav som har sitt utspring i slike saker, samt sak om erstatningsplikt etter

skadeerstatningsloven paragraf 3-3 (visse personlige krenkelser), paragraf 3-5 b) og paragraf 3-6 (ærekrenking og krenking av privatlivets fred)

- tvist som gjelder vekselsak, inkassosak hvor fordringen er ubestridt, gjeldsforhandlingssak og sak som gjelder konkurs eller akkordforhandling dersom boligselskapet er konkurs eller akkordskyldner
- tvist som gjelder offentlig forvaltningsvedtak. Likevel dekkes utgifter ved søksmål når den administrative klagemulighet er fullt utnyttet. Tilknytning til søksmål er

enhver utgift pådratt under forvaltningsbehandlingen unntatt fra dekningen.

30. Skadeoppgjør - Rettshjelpforsikring

Vil boligselskapet søke erstatning under rettshjelpsdekningen, må selskapet underrettes snarest mulig og senest innen ett år etter at advokat er engasjert. Underretningen skal skje skriftlig.

Meldefristen ved tvist som gjelder offentlig forvaltningsvedtak regnes fra det tidspunkt hvor den offentlige forvaltningsbehandlingen er fullt ut utnyttet. Ved tvister som alene hører inn under en særdomstol regnes meldefristen fra det tidspunkt hvor saken bringes inn for de alminnelige domstoler.

Boligselskapet velger selv en advokat som etter sakens art og boligselskapets beliggenhet passer for oppdraget. Boligselskapet plikter å begrense utgiftene til rettshjelp mest mulig, og bærer selv omkostninger forårsaket uten rimelig grunn. Er det flere parter på samme side med

likeartede interesser i saken, kan selskapet kreve at disse benytter samme juridiske og tekniske bistand.

Selskapet kan kreve å bli holdt underrettet om omfanget av de utgifter som kreves dekket under forsikringen. Boligselskapet skal informere selskapet om hvilke utgifter som er påløpt under eventuell behandling i særdomstol, eller under eventuell forvaltningsbehandling av klage på offentlig forvaltningsvedtak.

Ved krav om oppgjør har selskapet den samme rett som sikrede til å få dokumentert hvordan advokaten har beregnet sitt salær. Før endelig oppgjør foretas, kan selskapet kreve dokumentasjon for at egenandel er betalt. Spørsmål om utgiftenes rimelighet kan av begge parter forelegges for Den Norske Advokatforening.

E. Kriminalitetsforsikring

31. Hvem forsikringen gjelder for - Kriminalitetsforsikring

Forsikringen gjelder for forsikringstakeren (sikrede).

32. Når forsikringen gjelder - Kriminalitetsforsikring

Forsikringen omfatter ikke tap som sikrede er påført ved handlinger i forsikringstiden, som har tjent til å dekke tap påført sikrede ved handlinger foretatt før forsikringen trådte i kraft.

33. Hvor forsikringen gjelder - Kriminalitetsforsikring

Forsikringen gjelder for direkte økonomisk tap som påføres sikrede i Norden.

34. Hva forsikringen omfatter - Kriminalitetsforsikring

Selskapet erstatter direkte økonomisk tap som oppstår som følge av at ansatte eller medlemmer eller varamedlemmer i styret i sikredes boligselskap eller sameie overfor sikrede har gjort seg skyldig i følgende straffbare handling jf. Straffeloven av 22. mai 1902 nr 10:

- underslag
- tyveri
- bedrageri
- utroskap

- dokumentfalsk
Dersom det strafferettslige beviskravet ikke er oppfylt, omfatter forsikringen likevel tapet dersom forsikrede kan sannsynliggjøre at tapet er forårsaket ved en straffbar handling som nevnt ovenfor.

Der forsikringsavtalen omfatter et sameie med et integrert borettslag med eget styre, vil Kriminalitetsforsikringen gjelde for begge styrer.

Forsikringen kan utvides til å omfatte tap påført sikrede av ikke-ansatte og tap påført sikredes kunder. Med direkte økonomisk tap menes det kronebeløp eller verdien av den gjenstand eller interesse som er frarøvet sikrede. Forsikringen omfatter tap som konstateres i forsikringstiden eller senest 12 måneder etter at forsikringsavtalen har opphørt, forutsatt at tapet er en følge av handlinger eller

unntatelser som er foretatt i forsikringstiden.

Tapet anses konstatert på det tidspunkt sikrede oppdaget, eller burde ha oppdaget, den straffbare handling eller unntatelse. Selskapet holder forsikringstaker skadesløs for tap som skyldes manglende forsikringsdekning som følge av at forsikringen er overtatt fra annet selskap.

35. Forsikringssum og egenandel - Kriminalitetsforsikring

35.1. Forsikringssum

Ved hvert skadetilfelle og samlet for alle skader i forsikringsperioden er selskapets ansvar begrenset til kr 300 000.

35.2. Et forsikringstilfelle

Uavhengig av om tapet er forårsaket av en person alene eller ved samarbeid av flere regnes dette som et forsikringstilfelle. Dette gjelder selv om det foreligger flere straffbare forhold, og selv om handlingene eller unntatelsene er foretatt i et tidsrom som strekker seg over flere forsikringsperioder.

35.3. Egenandel

Ved hvert forsikringstilfelle bærer sikrede den avtalte egenandel kr 6 000.

36. Begrensninger og unntak som gjelder - Kriminalitetsforsikring

Unntak.

Kriminalitetsforsikringen omfatter ikke økonomisk tap som følge av underslag, tyveri, bedrageri, utroskap eller dokumentfalsk påført annen del av sikredes næringsvirksomhet enn drift av boligselskapet eller sameiet. Hvis ikke annet er avtalt, omfatter forsikringen ikke:

36.1. Indirekte tap

Indirekte økonomisk tap eller følgetap, herunder tapt fortjeneste.

36.2. Handlinger eller unntatelser

Tap som skyldes handlinger eller unntatelser som har tjent til å dekke tap som skyldes straffbare handlinger eller unntatelser foretatt før forsikringstidens begynnelse.

36.3. Tap som sikrede er påført

Tap som sikrede er påført ved handlinger eller unntatelser utført av eller i samarbeid med:

- nåværende eller tidligere medeier, daglige leder eller styremedlem av sikredes virksomhet, eller medlem av slik medinnehavere eller daglig leders familie
- medlem av sikredes familie

Med familie menes sikredes ektefelle, registrerte partner eller samboer, samt foreldre, barn, søsken og deres ektefeller eller samboer.

36.4. Varetelling

Tap hvor det eneste bevis for tapet bygger på varelagertelling eller resultatberegning.

36.5. Fortrolig informasjon

Tap som følge av avsløring av forretningshemmeligheter, herunder fremstillingsprosesser, eller annen fortrolig informasjon, uavhengig av om denne er beskyttet av patent, varemerke, opphavsrett eller lignende.

37. Sikkerhetsforskrifter - Kriminalitetsforsikring

37.1. Sikkerhetstiltak for bruk av datasystemer:

- sikrede plikter å utarbeide adgangs- og autorisasjonsregler for sine datasystemer. Sikrede plikter også å føre kontroll med at reglene blir fulgt og oppdatert

- systemer og data skal være beskyttet på en slik måte at kun medarbeidere med rettmessig adgang har adgang, for eksempel med passord. Hvor risikoen for brudd på adgangsautorisasjonen anses å være særlig høy skal brukeridentifikasjon og passord suppleres med magnetkort, kodebrikke eller tilsvarende sikkerhetsløsning. Passord og koder skal skiftes omgående hvis det er grunn til å anta at en ikke-autorisert person har fått kjennskap til disse

- sikrede plikter å sørge for sikkerhetskopiering og oppbevaring av data, slik at en til enhver tid kan gjenskape data, som måtte være slettet/mistet ved en brukerfeil, en fysisk feil eller i forbindelse med uhell, hærverk eller et forsikringstilfelle, hvor de databærende medier er blitt ødelagt eller forsvunnet

- brukere skal ha en entydig brukeridentifikasjon. Tildelte adgangsrettigheter skal kun anvendes personlig av brukeren

- det skal være en klar atskillelse (funksjonsatskillelse) mellom de som rekvirerer adgangsrettigheter til en bruker og de som oppretter brukerens rettigheter i systemene

- Det skal, så vidt det er teknisk mulig, på ethvert system føres en automatisk logging av alle funksjoner i relasjon til data- og adgangsikkerheten.

Loggen skal minimum inneholde:

- login og logout tidspunkter per brukerid
- forsøk på uberettiget adgang til programmer og data
- maskinelle logger skal ligge beskyttet, for eksempel i kryptert form utilgjengelig for den alminnelige bruker, og kun med adgangsmulighet for sikkerhetsadministratoren.

37.2. Regnskapsfører

Sikredes regnskaper skal føres og revideres i samsvar med god regnskapsskikk.

37.3. Straffbare handlinger

Straffbare handlinger som omfattes av forsikringen skal straks de blir oppdaget meldes til påtalemyndigheten. Sikkerhetsforskriftene er inntatt i forsikringsbeviset. Dersom sikrede ved handling eller unnlatelse forsømmer å overholde eller påse at sikkerhetsforskriftene overholdes, kan sikrede helt eller delvis miste retten til erstatning, jf. forsikringsavtaleloven (FAL) paragraf 4-8.

38. Forbehold om bortfall eller nedsettelse av erstatningen ved forsømmelse av opplysningsplikten - Kriminalitetsforsikring

Har forsikringstakeren forsømt sin opplysningsplikt om forhold som kan ha betydning for Selskapets vurdering av risikoen, bortfaller eller nedsettes Selskapets

erstatningsplikt, jf. FAL paragraf 4-1 og paragraf 4-2.

39. Sikredes plikter ved et skadetilfelle - Kriminalitetsforsikring

Er det overhengende fare for at et forsikringstilfelle vil inntreffe, eller er et forsikringstilfelle inntruffet, skal sikrede gjøre det som med rimelighet kan ventes, for å avverge eller begrense tapet. Når et forsikringstilfelle er inntruffet skal sikrede uten ugrunnet opphold:

- melde fra til selskapet, og stille den dokumentasjon som er nødvendig for å vurdere saken til selskapets disposisjon

- anmelde forholdet til politiet

- utføre de undersøkelser og utredninger selskapet finner nødvendig, samt møte ved forhandlinger og rettergang. Må sikrede forstå at selskapet kan få et regresskrav mot tredjeperson, skal sikrede gjøre det som er nødvendig for å sikre kravet inntil selskapet selv kan vareta sitt tarv.

40. Selskapets plikter ved skadetilfelle - Kriminalitetsforsikring

Når erstatningskrav som omfattes av forsikringen overstiger den avtalte egenandel, påtar selskapet seg å:

- utrede om erstatningsansvar foreligger
- forhandle med skadelidte
- betale de nødvendige omkostninger for avgjørelse av erstatningsspørsmålet i samsvar med punkt 35.1. Hvis erstatningsansvaret dels omfattes av forsikringen og dels faller utenfor, fordeles omkostningene etter partenes økonomiske interesse i saken. Det samme gjelder dersom erstatningsansvaret overstiger forsikringssummen. Er selskapet villig til å forlike saken eller stille forsikringssummen til disposisjon, svares det ikke for omkostninger som senere påløper. Forsikringstakers

utgifter til egen advokat, rettshjelper eller sakkyndig dekkes kun i den utstrekning dette på forhånd er avtalt med selskapet.

- betale den erstatning som overstiger egenandelen.

Selskapet har rett til å betale enhver erstatning direkte til skadelidte. Fremsettes krav om erstatning direkte mot selskapet, skal selskapet varsle sikrede uten ugrunnet opphold og holde sikrede underrettet om den videre behandling av kravet. Selskapets innrømmelser overfor skadelidte binder ikke sikrede.

41. Medforsikring - Kriminalitetsforsikring

Når noen er medforsikret etter vilkårenes kapittel 31, eller annen bestemmelse i forsikringsavtalen, gjelder følgende:

41.1. Selskapets forsikringsrettslige innsigelser

- overfor forsikringstakeren kan også gjøres gjeldende overfor den medforsikrede.

41.2. Forsikringsavtalen kan endres

- sies opp, flyttes til annet selskap eller falle bort uten varsel til den medforsikrede.

41.3. Selskapet kan med bindende virkning

- for medforsikrede forhandle med forsikringstakeren om forsikringsoppgjøret eller utbetale erstatning til forsikringstakeren.

42. Identifikasjon - Kriminalitetsforsikring

Bestemmelser om at sikredes rett til erstatning helt eller delvis bortfaller som følge av sikredes handlinger eller unnlaterer får tilsvarende anvendelse ved handlinger eller unnlaterer gjort av ansatt som har det overordnede ansvar for den del av virksomheten hvor forsømmelsen er gjort, jf. FAL paragraf 4-11. Ved overtredelse av sikkerhetsforskrifter

gjelder det samme også hvis forsømmelsen er begått av personer som har en særlig selvstendig stilling innen virksomheten eller av arbeidsledere som i arbeidstiden følger dem de er satt til å lede.

43. Meldefrist - Kriminalitetsforsikring

Sikrede mister retten til å kreve erstatning av selskapet dersom kravet ikke er meldt til selskapet innen ett år etter at sikrede fikk kunnskap om de forhold som begrunner

kravet mot selskapet.

F. Yrkesskadeforsikring

44. Hvem forsikringen omfatter - Yrkesskadeforsikring

Forsikringen omfatter skadelidte som er å betrakte som arbeidstaker etter lov om yrkesskadeforsikring av 16. juni 1989 paragraf 2b hos forsikringstaker som i egenskap av eier av den forsikrede bygning er å betrakte som arbeidsgiver i henhold til paragraf 2a samme lov.

1.1. Forsikringen gjelder ikke:

- når det er dekket særskilt yrkesskadeforsikring for sikredes ansatte eller
- når huseierforholdet inngår som en del av annen

virksomhet med forsikringsplikt for arbeidsgiver, og skadelidte er å betrakte som arbeidstaker i den totale

virksomhet.

45. Hvor forsikringen gjelder - Yrkesskadeforsikring

Forsikringen gjelder skader og sykdommer som arbeidstakeren ihht kapittel 44 påføres i arbeid, på

arbeidsstedet, i arbeidstiden.

46. Hva forsikringen omfatter - Yrkesskadeforsikring

Uten hensyn til om noen har skyld i skaden, svarer selskapet i henhold til lov om yrkesskadeforsikring 16. juni 1989, yrkesskadeforsikringsloven, for det tap den som regnes som arbeidstaker i henhold til kapittel 44 ovenfor er påført ved yrkesskade eller yrkessykdom som konstateres i forsikringstiden.

Erstatning utbetales i henhold til **Forskrift om standardisert erstatning etter lov 16. juni 1989 nr 65 om yrkesskadeforsikring**, gitt med hjemmel i lov av 16. juni 1989 nr 65 om yrkesskadeforsikring § 13 annet ledd.

Kapittel 1. Innledning

§ 1-1. Anvendelsesområde

Beregningen av erstatning etter lov av 16. juni 1989 nr. 65 om yrkesskadeforsikring skjer etter reglene i denne forskrift. Erstatning for tap av forsørger til andre personer som omfattes av forskriften §§ 6-1 og 6-2, skal likevel beregnes etter de alminnelige reglene i lov av 13. juni 1969 nr. 26 om skadeserstatning § 3-4.

§ 1-2. Tilleggsstatning

Skadelidte som ikke fyller vilkårene for ytelse ved yrkesskade etter folketrygdlovens kapittel 11, kan kreve tilleggsstatning. Tilleggsstatningen skal fastsettes slik at skadelidte så langt det er mulig settes i samme stilling som om slike ytelse hadde vært tilstått. Ved fastsettelsen av tilleggsstatningen skal det gjøres fradrag for trygdeytelser og andre ytelse som gir tilsvarende kompensasjon.

§ 1-3. Folketrygdens grunnbeløp Erstatningsberegningen etter forskriftens kapittel 3, 4 og 6 skjer etter folketrygdens grunnbeløp (G) på oppgjørstidspunktet jfr. folketrygdlovens § 6-2.

§ 1-4. Skadelidtes alder

Beregningen skal knyttes til skadelidtes alder ved tidspunktet for oppjøret. I § 4-2 knyttes beregningen til alderen da skaden eller sykdommen ble konstatert etter lov om yrkesskadeforsikring § 5 annet ledd tredje punktum. I § 6-1 legges alderen ved dødsfallet til grunn.

Kapittel 2. Påførte utgifter og fremtidige utgifter, tapt inntekt

§ 2-1. Påførte utgifter

Påførte utgifter fram til oppgjørstidspunktet erstattes individuelt, jfr. skadeserstatningslovens paragraf 3-1. Skadelidte har krav på renter etter morarenteloven fra en måned etter at krav om dekning av en bestemt utgift er sendt til forsikringsselskapet.

§ 2-2. Framtidige utgifter

Framtidige utgifter erstattes individuelt, jfr. skadeserstatningslovens paragraf 3-1. Engangserstatning

for gjennomsnittlige framtidige årlige utgifter fastsettes slik:

Skadelidtes alder:

Under 35 år 21 ganger årlige utgifter
mellom 35 og 49 år 19 ganger årlige utgifter
mellom 50 og 59 år 16 ganger årlige utgifter
mellom 60 og 69 år 14 ganger årlige utgifter
over 70 år 8 ganger årlige utgifter

§ 2-3. Tapt inntekt

Tapt inntekt i tiden fram til oppgjørstidspunktet erstattes individuelt jf. skadeserstatningslovens § 3-1. Skadelidte har krav på renter etter morarenteloven i tillegg til erstatningsbeløpet. Renten beregnes særskilt for hvert kalenderår. For inntektstap for et helt kalenderår regnes renten med utgangspunkt 1. juli dette året. Rente løper likevel tidligst fra en måned etter at melding om skadetilfellet er sendt til forsikringsselskapet.

Kapittel 3. Tap av framtidig inntekt

§ 3-1. Grunnlaget for beregningen

Grunnlaget for beregningen av det framtidige inntektstapet er den pensjonsgivende inntekt, jf. folketrygdlovens §6-4, i året før skaden eller sykdommen ble konstatert. Det tas ikke hensyn til begrensning som nevnt i folketrygdlovens §6-4 femte ledd. Hvis skadelidtes antatte pensjonsgivende inntekt, uten skaden eller sykdommen, i året skaden eller sykdommen ble konstatert, gir et høyere grunnlag, legges denne til grunn. Tilsvarende gjelder hvis skadelidte i et senere inntektsår har oppnådd en pensjonsgivende inntekt som gir et høyere grunnlag. Hvis det er særlige holdpunkter for å anta at grunnlaget for beregningen etter første og annet ledd avviker vesentlig fra det som ville vært skadelidtes alminneligeinntektsnivå uten skaden eller sykdommen, skal grunnlaget for beregningen settes til dette nivået.

§ 3-2. Grunnerstatning

Grunnerstatningen fastsettes slik:

Inntektgrunnlaget for beregningen. Grunnerstatning i antall G.

Til og med 7 G 22G
over 7G til og med 8G 24G
over 8G til og med 9G 26G
over 9G til og med 10G 28G
over 10G 30G

Fastsettelsen av inntektgrunnlaget for beregningen skjer i forhold til G den 1. januar i det inntektsåret inntekten er opptjent.

§ 3-3. Skadelidtes alder

Erstatningsbeløpet ved 100% ervervsmessig uførhet beregnes slik i forhold til grunnerstatningen:

- a. Er skadelidte 45 eller 46 år, svarer erstatningen til grunnerstatningen
- b. For hvert år skadelidte er over 46 år, gjøres et fradrag som utgjør 5% av grunnerstatningen. Erstatningen skal likevel utgjøre minst 10% av grunnerstatningen.
- c. Er skadelidte 35-44 år, forhøyes erstatningen for hvert år han eller hun er yngre enn 45 år med 3,5% av grunnerstatningen.
- d. Er skadelidte 34 år eller yngre, forhøyes erstatningen for hvert år han eller hun er yngre enn 35 år med 2,5% av grunnerstatningen. I tillegg forhøyes erstatningen med 35% av grunnerstatningen.

§ 3-4. Tap av deler av ervervsevnen

Har skadelidte bare tapt deler av sin ervervsevne, reduseres erstatningen tilsvarende.

§ 3-5. Tidligere uføre

Var skadelidte uavhengig av den aktuelle skaden eller sykdommen 50% ervervsmessig ufør eller mer, kan han eller hun kreve erstatningen utmålt etter skadeerstatningsloven paragraf 3-1 hvis dette leder til høyere erstatning enn utmåling etter reglene her.

Kapittel 4 Menerstatning.

§ 4-1. Grunnerstatning.

Grunnerstatningen fastsettes slik:

Medisinsk invaliditet. Grunnerstatning i antall G

15-24% 0,75

25-34% 1,00

35-44% 1,50

45-54% 2,00

55-64% 2,50

65-74% 3,00

75-84% 3,75

85-100% 4,50

Skade som er betydelig større enn det som gir grunnlag for invaliditetsgrad 100% 5,50

§ 4-2. Skadelidtes alder

Menerstatning beregnes slik i forhold til grunnerstatningen:

a. Er skadelidte 45 eller 46 år, svarer erstatningen til grunnerstatningen

b. For hvert år skadelidte er over 46 år, gjøres et fradrag som utgjør 2% av grunnerstatningen. Erstatningen skal likevel utgjøre minst 50% av grunnerstatningen.

c. For hvert år skadelidte er yngre enn 45 år, forhøyes erstatningen med 2% av grunnerstatningen.

Kapittel 5. Etteroppgjør ved endringer i ervervsmessig uføregrad eller medisinsk invaliditet §5-1.

Er erstatningen fastsatt etter §2-2, eller kapittel 4 og skadelidtes ervervsmessige uføregrad eller medisinske invaliditet som følge av ulykken endrer seg vesentlig, kan skadelidte kreve etteroppgjør. Krav om etteroppgjør må framsettes innen 5 år etter at oppgjøret var avsluttet. Ved etteroppgjør etter kapittel 3 og kapittel 4 beregnes først differansen mellom erstatningen skadelidte fikk ved oppgjøret og den erstatningen skadelidte ville ha fått ved

oppgjøret om den nye invaliditetsgraden var blitt lagt til grunn. Deretter beregnes tilleggserstatningen på grunnlag av G på det nye oppgjørstidspunktet.

Kapittel 6. Erstatning ved dødsfall

§6-1. Erstatning til ektefelle eller samboer.

Erstatning til ektefelle eller samboer ved dødsfall er 15G. En person anses ikke som ektefelle etter første ledd når det på dødsfallstidspunktet er avsagt dom for, eller gitt bevilling til separasjon eller skilsmisse. Dette gjelder selv om avgjørelsen ikke er rettskraftig eller endelig. Som samboer etter første ledd regnes:

- person som avdøde har levet sammen med i ekteskapslignende forhold hvis det i folkeregisteret framgår at de to har hatt samme bolig de siste to årene, eller
- person som hadde felles barn og felles bolig med avdøde.

En person regnes likevel ikke som samboer dersom det på dødsfallstidspunktet forelå forhold som var til hinder for at lovlig ekteskap kunne inngås.

For hvert år avdøde var over 46 år, reduseres erstatningen etter første ledd med 5%, likevel ikke med mer enn 80%. Den erstatningsberettigede har krav på morarenter etter morarenteloven fra en måned etter at dødsfallet ble meldt til forsikringsselskapet.

§6-2. Erstatning til barn ved tap av forsørger

Erstatningen fastsettes slik:

Barnets alder da Erstatning forsørgeren døde i antall G.

under 1 år 6,5 10 år 3,5

1 år 6,0 11 år 3,0

2 år 6,0 12 år 2,5

3 år 5,5 13 år 2,5

4 år 5,0 14 år 2,0

5 år 5,0 15 år 2,0

6 år 4,5 16 år 1,5

7 år 4,0 17 år 1,5

8 år 4,0 18 år 1,0

9 år 3,5 19 år 1,0

Erstatning beregnes særskilt for hvert barn. Var avdøde eneforsørger, får barnet dobbelt så stor erstatning. Den erstatningsberettigede har krav på morarenter etter morarenteloven fra en måned etter at dødsfallet ble meldt til forsikringsselskapet.

§6-3 Erstatning av begravelsekostnader

Kostnader ved begravelsen erstattes med 1/2 G. Dette gjelder selv om avdøde ikke etterlater seg personer som har krav på erstatning for tap av forsørger.

Kapittel 7 Ikrafttredelse

§7-1

Forskriften trådte i kraft 1. januar 1991. Partene kan avtale at reglene i forskriften skal legges til grunn også for skader som er konstatert før ikrafttredelsen.

47. Regress - Yrkeskadeforsikring

Kan sikrede forlange at en tredjemann erstatter tapet, inntre selskapet ved utbetaling av erstatning i sikredes rett

mot tredjemann.

G. Kollektiv ulykkesforsikring for boligselskaper

48. Hvem forsikringen omfatter - Kollektiv ulykkesforsikring for boligselskaper

Forsikringen omfatter:

- alle som utfører dugnad for boligselskapet
- styremedlemmer
- barn, barnebarn eller fosterbarn av beboere i bolig

tilhørende forsikret boligselskap til og med det året barnet fyller 12 år.

49. Når forsikringen gjelder - Kollektiv ulykkesforsikring for boligselskaper

Ulykkesforsikringen for dugnadsarbeid gjelder under organisert, felles dugnadsarbeid, utført for boligselskapet ved boligselskapets medlemmer, deres faste husstandsmedlemmer og boligselskapets eventuelle leietakere samt andre som deltar i dugnaden. Forsikringen gjelder ikke for utførelse av innvendig vedlikehold etter husleiekontraktens bestemmelser.

rammer styremedlemmer under styremøte og på direkte vei til eller fra styremøte samt under arbeid i styrets regi på forsikringsstedet.

Ulykkesforsikringen gjelder for barn, barnebarn eller fosterbarn av beboere i bolig tilhørende forsikret boligselskap ved ulykkeskader som inntreffer under bruk av forsikringstakers fastmonterte lekeapparater.

Ulykkesforsikringen gjelder også for ulykkeskade som

50. Hvor forsikringen gjelder - Kollektiv ulykkesforsikring for boligselskaper

Ulykkesforsikringen gjelder i Norge.

51. Hvilke ulykkeskader forsikringen omfatter - Kollektiv ulykkesforsikring for boligselskaper

Forsikringen omfatter ulykkeskade som rammer forsikrede.

Med ulykkeskade menes en fysisk skade på kroppen som er forårsaket av en plutselig og uventet, ytre fysisk hendelse - et ulykkestilfelle - som skjer i forsikringstiden.

Forsikringstilfellet inntreffer når ulykkestilfellet finner sted.

Skade på sinnet, for eksempel sjokk, regnes ikke som ulykkeskade med mindre det samtidig er oppstått en fysisk skade som medfører livsvarig og erstatningsmessig

invaliditet. Skade på sinnet dekkes kun i den utstrekning diagnosekriteriene i det internasjonale klassifikasjonssystemet ICD-10, pkt. F43, 1 (PTSD) er oppfylt.

Forsikringen omfatter også ulykkeskade som rammer barn som beskrevet i kapittel 49 og som har inntruffet under bruk av forsikringstakers fastmonterte lekeapparater på forsikringsstedet.

52. Unntak og alminnelige forutsetninger for forsikringen - Kollektiv ulykkesforsikring for boligselskaper

52.1. Skader og sykdommer som ikke er omfattet

- ulykkeskader som skyldes aktiviteter som er unntatt i forsikringsbevis eller vilkår
- ulykkeskader som skyldes sykdom eller sykkelig tilstand
- tannskader som skyldes spising
- vansirende skader som ikke er i ansiktet
- artritt (betennelse i ledd)
- hjerteinfarkt, angina pectoris
- forgiftning som skyldes mat, drikke eller nytelsesmidler
- infeksjonssykdommer som skyldes smitte, stikk eller bitt (for eksempel HIV, Hepatitt-B, Borellia, Malaria). Sårinfeksjoner og blodforgiftning er likevel dekket.
- psykiske lidelser. Posttraumatisk stresslidelse er likevel dekket, forutsatt at diagnosekriteriene i det internasjonale klassifikasjonssystemet ICD-10, kapittel F43, 1-PTSD er oppfylt. Lidelsen må ha oppstått som følge av, eller samtidig med en ulykkeskade.

Er det sannsynlig at en sykkelig tilstand eller at sykelige anlegg har medvirket til skaden, settes erstatningen ned. Erstatningen reduseres i forhold til betydningen den sykelige tilstanden eller anlegget har hatt for skaden.

52.2. Forsikringen gir ikke rett til erstatning ved sykdom eller skade oppstått ved

(gjelder ikke barn under 16 år):

- basehopp og strikkehopp
- flyving med mikrolette og ultralette fly
- boksing, bryting, judo og karate eller annen kamp- og selvforsvarssport
- utøvelse av motorsport med bil, motorsykkel, snøscooter, vannscooter og båt
- utøvelse av profesjonell idrett. Idrett regnes som profesjonell hvis den utøves mot inntekt eller sponsormidler på 1 G eller mer per år (G = grunnbeløpet i folketrygden)
- yrkesdykking
- dykking uten gyldig internasjonalt sportsdykkersertifikat (PADI, CMAS, NI) for den aktuelle dyden
- misbruk av medisiner
- inntak av rusmidler og skadelige stoffer
- deltakelse i slagsmål eller forbrytelse
- ekspedisjoner og ekspedisjonslignende reiser. Med dette menes reiser til vanskelig tilgjengelige områder, uten offentlig kommunikasjon, med dårlig infrastruktur og ofte med behov for spesialutstyr eller spesialutrustning.

Omstendigheter som karakteriserer slike reiser vil være for eksempel:

- reisen krever særlige helsemessige/fysiske forutsetninger
- reisen krever spesiell kompetanse/kurs/ forberedelser
- hensikten med reisen er å utforske, undersøke eller bryte barrierer
- reisearrangøren tilrettelegger særlig beredskap for evakuering, medisinsk personell, søk og leteaksjon og så videre.

52.3. Forsettlige og grovt uaktsomme handlinger

Har forsikrede forsettlig fremkalt forsikringstilfellet, er selskapet ikke ansvarlig. Har den forsikrede ved grov uaktsomhet fremkalt forsikringstilfellet, kan selskapets ansvar settes ned eller falle bort. Unntaket for forsettlige og grovt uaktsomme handlinger gjelder likevel ikke hvis den forsikrede på grunn av alder eller sinnstilstand ikke kunne forstå rekkevidden av sin handling.

Selv mord eller forsøk på selvmord er dekket hvis det skyldes en akutt sinnssforvirring, og ikke sinnslidelse i medisinsk forstand. Dette gjelder ikke barn under 18 år. Se forsikringsavtaleloven paragraf 4-9, 13-8 og 13-9.

53. Forsikringssum - Kollektiv ulykkesforsikring for boligselskaper

Forsikringssum inntil fylte 75 år:

kr 400 000 ved død.
kr 1 000 000 ved 100% medisinsk invaliditet.
Behandlingsutgifter er dekket med 5% av forsikringssummen for medisinsk invaliditet.

Forsikringssum etter fylte 75 år:

kr 200 000 ved død.

kr 200 000 ved 100% medisinsk invaliditet.
Behandlingsutgifter er dekket med 5% av forsikringssummen for medisinsk invaliditet.

Forsikringssum barneulykke:

kr 25 000 ved død
kr 200 000 ved 100% medisinsk invaliditet.
Behandlingsutgifter er dekket med 5% av forsikringssummen for medisinsk invaliditet.

54. Andre bestemmelser for forsikringen - Kollektiv ulykkesforsikring for boligselskaper

54.1. Melding om forsikringstilfelle

Den som har rett til erstatning, mister retten dersom kravet ikke er meldt til selskapet innen ett år etter at den berettigede fikk kunnskap om de forhold som begrunner kravet.

Avslår selskapet krav om erstatning helt eller delvis, mister vedkommende retten til erstatning hvis ikke sak er anlagt eller nemndbehandling krevd innen 6 måneder etter at han eller hun fikk skriftlig melding om avslaget. Meldingen må angi fristens lengde, hvordan den avbrytes og følgen av at den oversittes. Jf. FAL paragraf 18-5.

54.2. Opplysningsplikt ved erstatningsoppgjør

Den som fremsetter krav mot selskapet skal gi selskapet de opplysninger og dokumenter som er tilgjengelige for ham eller henne og som selskapet trenger for å kunne ta stilling til kravet.

55. Skadeoppgjør og ytelser - Kollektiv ulykkesforsikring for boligselskaper

55.1. Dødsfall

55.1.1. Har ulykkeskaden medført døden innen 1 år, betales dødsfallserstatning med den forsikringssum som er nevnt i forsikringsbeviset.

Eventuell invaliditetserstatning som måtte være betalt for samme skade kommer til fradrag. Dør den forsikrede av annen årsak innen 1 år etter at ulykkeskaden inntraff, betales ikke dødsfallserstatning.

55.1.2. Utbetaling av dødsfallserstatning

Utbetaling i henhold til FAL paragraf 15-1. Dersom ikke annet er bestemt tilfaller dødsfallserstatningen gjenlevende ektefelle. En person anses ikke som ektefelle når det på dødsfallstidspunktet er avsagt dom for, eller gitt bevilling til separasjon eller skilsmisse. Dette gjelder selv om avgjørelsen ikke er rettskraftig eller endelig. Hvis forsikrede ikke etterlater seg ektefelle tilfaller dødsfallserstatningen arvinger etter lov eller testament.

55.1.3. Individuell begunstigelse i henhold til FAL paragraf 15-2.

Har forsikrede for denne forsikringen oppnevnt begunstiget i testament eller oppnevnt særskilt begunstigelse i avtalen, bortfaller punkt 55.1.2. for vedkommende .

55.2. Invaliditet

Har ulykkeskaden innen 3 år medført invaliditet som antas å bli livsvarig, skal det betales invaliditetserstatning. For fullstendig invaliditet betales hele forsikringssummen, for delvis invaliditet, en tilsvarende mindre del av den.

Dør den forsikrede senere enn 1 år etter at ulykkeskaden inntraff, betales invaliditetserstatning forutsatt at det må antas at skaden ville ha medført livsvarig invaliditet. Dør den forsikrede innen 1 år etter at ulykkeskaden inntraff, betales ikke invaliditetserstatning.

55.3. Beregning av invaliditetsgrad

55.3.1. Graden av invaliditet fastsettes av spesialist eller lege på grunnlag av Forskrift om menerstatning ved yrkesskade av 21. april 1997, basert på den funksjonsnedsettelse ulykken har forårsaket.

55.3.2. Invaliditetsvurdering ved tidligere nedsatt funksjonsevne.

Tap eller skade på lem eller organ som var fullstendig ubrukbart for ulykkeskaden inntraff, gir ikke rett til erstatning. Var et lem eller organ tidligere delvis tapt eller ubrukbart, gjøres det tilsvarende fradrag når invaliditetsgraden skal bestemmes.

55.3.3. Invaliditetsvurdering og erstatningsutbetaling

Invaliditetsgraden vurderes tidligst 1 år etter at ulykkeskaden inntraff. Mener noen av partene at invaliditetsgraden kan forandre seg vesentlig, kan det kreves at endelig oppgjør utstår.

Den forsikrede er pliktig til å la seg undersøke av den lege som selskapet utpeker. Hvis den forsikrede ikke oppfyller denne forpliktelse, kan selskapet stoppe enhver utbetaling av erstatning. Undersøkelsen betales av selskapet. Kan det antas at tilstanden ville bli bedret ved operasjon eller annen behandling, og den forsikrede uten rimelig grunn vegrer seg for å underkaste seg slik behandling, skal det likevel ved fastsettelse av den endelige invaliditetsgrad tas hensyn til den mulighet for bedring som slik behandling kan antas å ville ha medført.

55.4. Behandlingsutgifter

Gjelder kun for personer som er medlem av Norsk Folketrygd.

Selskapet dekker utgifter til behandling som foretas innen 2 år fra skadedagen. Frem til dette tidspunkt erstattes følgende utgifter med inntil 5% av forsikringssummen ved invaliditet:

- lege og tannlege. Ved tannskader er forsikringen utvidet til å dekke nødvendige utgifter til behandling som foretas innen 3 år fra skadedagen. Tannskade som følge av spising er unntatt.
- forbindelsessaker og medisin foreskrevet av lege eller tannlege
- proteser
- behandling og opphold i sykehus samt fysikalsk eller

kiropraktor behandling når den er foreskrevet av lege
- reise til og fra hjemstedet for behandling som nevnt ovenfor

Erstatningen begrenses til utgifter med rimeligste transportmiddel når en tar hensyn til forsikredes tilstand. Utgifter til opphold i hotell, opptreningsinstitusjon og lignende, erstattes ikke. Utgifter til opphold eller behandling i private sykehus eller hos privatpraktiserende leger uten offentlig driftstilskudd erstattes ikke.

Forsikrede plikter å legge frem legitimert oppgave over utgifter som kreves erstattet og har bare krav på erstatning for den del av utgiftene som overstiger det som kan kreves dekket fra annet hold.

56. Utbetaling av erstatning - Kollektiv ulykkesforsikring for boligselskaper

56.1. Utbetaling av dødsfallserstatning

Erstatningen forfaller til betaling når selskapet har hatt rimelig tid til å klarlegge ansvarsforholdet og beregne sitt endelige ansvar.

56.2. Utbetaling av invaliditetserstatning

Erstatningen forfaller til betaling når den medisinske invaliditet er fastsatt av medisinsk sakkyndig som selskapet og forsikrede godkjenner.

Menerstatningskrav etter denne dekningen kan ikke overdras. Det kan kun overføres ved arv dersom kravet er godkjent eller gjort gjeldende ved søksmål, jf. skadeserstatningsloven paragraf 3-10.

57. Renter av erstatningen - Kollektiv ulykkesforsikring for boligselskaper

Selskapet skal svare renter av erstatningen når det er gått 2 måneder etter at melding om forsikringstilfellet ble sendt til

selskapet, jf. FAL § 18-4.

H. Førerulykkesforsikring

58. Hvem dekningen omfatter - Førerulykkesforsikring

Dekningen omfatter enhver person under 75 år og som er rettmessig fører eller passasjer i følgende utstyr tilhørende boligselskapet: gressklipper, snøfresere, arbeidsmaskiner

under 750 kg uten registreringsplikt.

59. Hvor dekningen gjelder - Førerulykkesforsikring

Dekningen gjelder i Norge.

60. Hvilke skader dekningen omfatter - Førerulykkesforsikring

Dekningen omfatter ulykkeskade som rammer fører eller passasjer (forsikrede) når vedkommende befinner seg i eller på motorvognen. Er motorvognen den direkte årsak til skaden, svarer selskapet også for ulykkeskade som

rammer den forsikrede når han eller hun befinner seg utenfor denne. Med ulykkeskade menes fysisk skade på kroppen som er forårsaket av en plutselig og uventet, ytre, fysisk hendelse, et ulykkestilfelle, som skjer i

forsikringstiden. Skade på sinnet, for eksempel sjokk, regnes ikke som ulykkeskade med mindre det samtidig er oppstått en fysisk skade som medfører livsvarig og erstatningsmessig invaliditet.

61. Unntak og alminnelige forutsetninger - Førerulykkeforsikring

61.1. Dekningen omfatter ikke ulykkeskade

- som skyldes slagtilfelle, besvimelse eller annen sykkelig tilstand
- som skyldes jordskjelv eller vulkanske utbrudd i Norge
- som skyldes inntagning av sovemidler, smertestillende eller narkotiske midler
- som er oppstått under deltagelse i forbrytelse
- som er oppstått mens motorvognen er rekvirert eller disponert i forbindelse med mobilisering eller militærøvelse. Dekningen er likevel i kraft når motorvognen under militærøvelse i fredstid kjøres av eieren, hans eller hennes familiemedlemmer eller av personer ansatt i hans eller hennes tjeneste
- som er oppstått under deltagelse i hastighetsløp med motorkjøretøy eller motorløp med spesielle hastighets- eller vognprøver eller trening til slike løp.

61.2. Unntak

Selv om en ulykkeskade kan påvises som årsak, er følgende sykdommer eller sykelige tilstander unntatt fra dekingen: hjerteinfarkt, angina, pectoris, kreft, åreknuter, nucleusprolaps, ischias, lumbago, 'hekseskudd', revmatisme, leddreumatisme, artritt, spondylose, spondylartrose, otsyndrom, rotkompresjon, osteochondrose, skivelesjon, spinalstenose, 'gikt', spondylolisthese, nevrose.

I andre tilfeller settes erstatningen ned hvis det kan antas at sykkelig tilstand eller anlegg har medvirket til den forsikredes død eller invaliditet. Erstatningen nedsettes i forhold til den betydning den sykelige tilstand eller det sykelige anlegg har hatt for dødsfallet eller invaliditeten.

61.3. Forsettlig fremkalling av forsikringstilfelle

- selskapet er ikke ansvarlig for forsikringstilfelle som den forsikrede forsettlig har fremkalt. Selskapet er likevel ansvarlig hvis den forsikrede på grunn av alder eller sinnstilstand ikke kunne forstå rekkevidden av sin handling.

- selskapet svarer ikke for selvmord eller forsøk på selvmord med mindre kravstiller sannsynliggjør at dette skyldes akutt sinnforvirring på grunn av forgiftning (annet enn selvforskyldt rus) eller sjokk, og ikke for sinnslidelse i medisinsk forstand.

61.4. Grov uaktsomhet

Har den forsikrede grovt uaktsomt fremkalt forsikringstilfellet eller økt skadens omfang, kan selskapets ansvar settes ned eller falle bort. Det samme gjelder dersom den forsikrede grovt uaktsomt har fremkalt forsikringstilfellet gjennom overtredelse av sikkerhetsforskrift.

62. Melding om forsikringstilfelle - Førerulykkeforsikring

Er et forsikringstilfelle inntruffet, skal enhver som mener å ha et krav mot selskapet uten ugrunnet opphold melde fra til selskapet. Ved forsettlig eller grovt uaktsom forsømmelse av meldeplikten, kan selskapets ansvar overfor vedkommende settes ned eller falle bort. Under enhver

omstendighet, bortfaller retten til erstatning dersom krav ikke er meldt til selskapet innen ett år etter at den berettigete fikk kunnskap om de forhold som begrunner kravet.

63. Opplysningsplikt ved erstatningsoppgjør - Førerulykkeforsikring

Den som fremsetter krav mot selskapet skal gi selskapet de opplysninger og dokumenter som er tilgjengelige for ham eller henne og som selskapet trenger for å kunne ta stilling til kravet.

64. Skadeoppgjør og ytelser - Førerykkeforsikring

64.1. Forsikringssummen er begrenset

Forsikringssummen er begrenset til kr 1 000 000 totalt for fører og passasjerer i motorvognen. Summen fordeles forholdsmessig, avhengig av dødsfalls- eller invaliditetserstatning, jf. punkt 64.2 og 64.3, mellom de personer som i skadeøyeblikket befinner seg i eller på motorvognen. De forsikringssummer som er nevnt under punkt 64.2 og 64.3 er under enhver omstendighet øvre grense for selskapets ansvar etter denne dekningen.

64.2. Dødsfall

Har ulykkesskaden medført døden innen 1 år, betales dødsfallserstatning med kr 100 000 for hver person som ikke er fylt 75 år. Dog er dødsfallserstatningen begrenset til kr 20 000 dersom den forsikrede da han døde hverken hadde ektefelle eller barn under 20 år i live. Eventuell invaliditetserstatning som måtte være betalt for samme skade kommer til fradrag i dødsfallserstatningen. Dødsfallserstatningen tilfaller forsikredes ektefelle, subsidiært arvinger etter lov eller testament.

64.3. Invaliditet

Har ulykkesskaden innen 3 år medført invaliditet som antas å bli livsvarig, skal det betales invaliditetserstatning. For fullstendig invaliditet betales hele forsikringssummen, kr 200 000, for hver person, for delvis invaliditet, en tilsvarende mindre del av den. Dør den forsikrede senere enn 1 år etter at ulykkesskaden inntraff, betales invaliditetserstatning forutsatt at det må antas at skaden ville ha medført livsvarig invaliditet. Dør den forsikrede innen 1 år etter at ulykkesskaden inntraff, betales ikke invaliditetserstatning. Invaliditetserstatningen tilfaller forsikrede.

For person som er fylt 70 år er forsikringssummen begrenset til kr 100 000 ved livsvarig invaliditet.

64.3.1. Beregning av invaliditetsgrad Invaliditetsskala

Ved fastsettelse av invaliditetsgrad skal det ikke tas hensyn til yrke, individuelle anlegg eller sosial stilling. For de invaliditeter som er nevnt nedenfor, skal følgende satser gjelde:
Uhelbredelig sinnsykdom som utelukker ethvert arbeid 100%

Fullstendig tap av/eller fullstendig funksjonstap i:
begge armer 100%
begge hender 95%
begge ben på ankel/legg god protesefunksjon 40 - 60%

begge ben på ankel/legg dårlig protesefunksjon 80 - 90%
begge ben, kne eller lår god protesefunksjon 80 - 90%
begge ben, kne eller lår dårlig protesefunksjon 100%
ben i kne/lår god protesefunksjon 40 - 45%
ben i kne/lår dårlig protesefunksjon 55 - 65%
ben i ankel/legg god protesefunksjon 20 - 30%
ben i ankel/legg dårlig protesefunksjon 40 - 45%
stortå (1.tå) 5%
2.tå 3%
maksimalt for tap av tær på en fot 10%
synet på begge øyne 100%

synet på ett øye, når det andre øyet er normalt 18%
synet på ett øye, når det andre øyet er blindt 100%
selve øyet, tillegg 2%
hørsel på begge ører 65%
hørsel på ett øre, når det andre øret er normalt 15%
hørsel på ett øre, når det andre øret er døvt 65%
luktesansen 5%
smakssansen 5%
såvel lukte- som smakssansen 15%

Beste: Andre:

overarm 70% 60%

underarm god protesefunksjon 50 - 55% 45 - 50%

underarm dårlig protesefunksjon 60 - 65% 50 - 55%

hånden eller alle fingre 50% 45%

tommelfinger 25% 20%

pekefinger 12% 10%

langfinger 10% 10%

ringfinger 5% 5%

lillefinger 7% 7%

tommel-, peke-, lang- og ringfinger 50% 45%

peke-, lang-, ring- og lillefinger 35% 30%

alle fingre på en hånd 50% 45%

Tapes disse lemmer eller deres funksjon delvis, fastsettes en tilsvarende lavere prosentsats. Ved redusert syn, fastsettes invaliditetsgraden skjønnsmessig på grunnlag av synsstyrken med korrigerende glass. Ved redusert hørsel, fastsettes invaliditetsgraden skjønnsmessig på grunnlag av høreøvnene ved bruk av høreapparat. Erstatning for en og samme skade kan ikke overstige 100% selv om flere lemmer eller organer er skadet.

64.3.2. Invaliditetsvurdering ved tidligere nedsatt funksjonsevne

Tap eller skade på lem eller organ som var fullstendig ubrukbart før ulykkesskaden inntraff, gir ikke rett til erstatning. Var et lem eller organ tidligere delvis tapt eller ubrukbart, gjøres det tilsvarende fradrag når invaliditetsgraden skal bestemmes.

64.3.3. Invaliditetsvurdering ved annen invaliditet.

I andre tilfelle av invaliditet skal invaliditetsgraden fastsettes skjønnsmessig, idet de prosentsatser som er anført i tabellen i punkt 64.3.1. skal tjene som veiledning. Ved invaliditet i de organer eller lemmer som er nevnt, danner tabellens satser under enhver omstendighet grenser for selskapets erstatningsplikt.

64.3.4. Vansirende skader eller tannskaderSkade som utelukkende virker vansirende, samt tannskader gir ikke rett til invaliditetserstatning.

64.3.5. Invaliditetsvurdering eller erstatningsutbetaling
Invaliditetsgraden vurderes 1 år etter at ulykkes skaden inntraff. Erstatningen forfaller til betaling på årsdagen for skaden. Mener noen av partene at invaliditetsgraden kan forandre seg, kan det kreves at endelig oppgjør utstår, dog ikke lenger enn 3 år for voksne og 5 år for barn under 20 år, etter at ulykkes skaden inntraff. Den forsikrede er pliktig til å la seg undersøke av den lege som selskapet utpeker. Hvis den forsikrede ikke oppfyller denne forpliktelse, kan selskapet stoppe enhver utbetaling av erstatning.

Undersøkelsen betales av selskapet.

Kan det antas at tilstanden ville bli bedret ved operasjon eller annen behandling, og den forsikrede uten rimelig grunn vegrer seg for å underkaste seg slik behandling, skal det allikevel ved fastsettelse av den endelige invaliditetsgrad tas hensyn til den mulighet for bedring som slik behandling kan antas å ville ha medført.

I. Skadedyrforsikring for boligselskaper

65. Hvem forsikringen gjelder for - Skadedyrforsikring for boligselskaper

Forsikringen gjelder for den som er nevnt i forsikringsbeviset (forsikringstaker).

66. Hvor forsikringen gjelder - Skadedyrforsikring for boligselskaper

Forsikringen gjelder på det sted som er nevnt i forsikringsbeviset (forsikringsstedet).

67. Hva forsikringen omfatter - Skadedyrforsikring for boligselskaper

Forsikringen omfatter skade på bygning for beboelse. Forsikringen omfatter også skade på innbo og løsøre som

eies av boligselskapet, og som kan behandles på skadestedet.

68. Hvilke skadetilfeller selskapet svarer for og hvilke begrensninger som gjelder - Skadedyrforsikring for boligselskaper

68.1. Selskapet svarer for kostnader til

- Bekjempelse av stokkmaur, husbukk, stripet borebille, kakerlakk, veggedyr og andre skadeinsekter innvendig i bygning etter påvist aktivitet, samt nødvendig utbedring av skade voldt av stokkmaur, husbukk og stripet borebille. Med andre insekter menes: Klannere, pelsbiller, teppebiller, melbiller, melmøll, tørrfruktmøll, kakaomøll, tyvbiller, messingbiller, brødbiller, tobakksbiller, klesmøll, pelsmøll, maur, fuglemidd, veps og bier.
- Bekjempelse av mus og rotter i bygning for beboelse etter påvist aktivitet. Dersom boligen defineres som ubeboelig i den perioden bekjempelse eller utbedring pågår, erstatter selskapet markedsleie for tilsvarende umøblert eller uinnredet boenhet eller utleieenhet (se punkt 72.5.).
- Bekjempelsen foretas uten avdekking eller tilkomstarbeider, det vil si uten at tak, gulv og vegger åpnes. Selskapet avgjør om avdekking er nødvendig for bekjempelsen. Forsikringen dekker bekjempelsestiltak og utbedringskostnader for hvert forsikringstilfelle med inntil kr 2 000 000 for treskadeinsekter og inntil kr 1 000 000 for andre skadedyr. Bekjempelsestiltak skal foretas av autoriserte skadedyrbekjempere etter gjeldende forskrifter og bransjenorm og rekvireres av Tryg.

68.2. Generelle unntak

Selskapet svarer ikke for:

- forhold som kun er skjemmende for utseendet
- bekjempelsen av aktivitet som har startet eller den delen av skade som startet sin utvikling før forsikringsavtalen begynte å løpe, og heller ikke for bekjempelse av aktivitet eller den del av skade som har utviklet seg etter at forsikringen er opphørt selv om aktiviteten eller skaden startet sin utvikling i forsikringstiden. Forsikringsdekningen gjelder uansett ikke i situasjoner nevnt over som oppstår før 01.07.2016.
- kostnader ved åpning av konstruksjoner for å påvise skadedyrangrep
- kostnader til generell kontroll, vedlikehold og forbedringer samt behandling av forebyggende karakter
- bekjempelsestiltak/skade i lokaler som brukes i ervervsmessig sammenheng
- fjerning av døde skadedyr eller deres etterlatenskaper inne i konstruksjonen etter bekjempelse
- følgeskader eller indirekte tap, som tapte leieinntekter, skade på person eller løsøre, svekket evne til å oppfylle forpliktelser, markedsmessige reaksjoner eller lignende.

69. Skadeoppgjør - Skadedyrforsikring for boligselskaper

Lov om forsikringsavtaler av 16. juni 1989 (FAL) er fraveket. I stedet gjelder:

69.1. Skademelding

Skade skal meldes uten ugrunnet opphold. Sikrede mister retten til erstatning dersom kravet ikke er meldt selskapet innen ett år etter at sikrede fikk kunnskap om de forhold som begrunner kravet, jf FAL §8-5.

69.2. Alternative oppgjørformer

Selskapet kan avgjøre om skaden skal erstattes ved

- kontantoppgjør
- reparasjon.

Ved kontantoppgjør kan erstatningen ikke overstige det selskapet måtte betale for reparasjon. Se også bestemmelsen om skjønn i punkt 69.7.

69.3. Skade- og verdiansettelser

Skaden settes til kostnadene ved reparasjon av skadet bygning til samme eller i det vesentlige samme stand som før skaden inntraff, beregnet etter kostnadene på skadedagen. Skaden kan ikke settes høyere enn gjenoppføringskostnaden på tilsvarende ny bygning, fratrukket gjenverdier etter at skaden inntraff, regnet etter samme regel. Unntatt er:

- merkostnader ved byggemåte og utstyr som er urasjonelle etter dagens byggeskikk
- kostnader sikrede pådrar seg for å undersøke om skade foreligger
- behandling eller reparasjon uten å på forhånd ha innhentet samtykke fra Tryg.

69.4. Prisstigning

Prisstigning erstattes for den tid det normalt vil ta å reparere skaden eller gjenoppføre bygningen, begrenset til 24 måneder. Prisstigningen beregnes i forhold til nivået på skadedagen og den gjennomsnittlige endring i Statistisk Sentralbyrås byggekostnadsindeks.

69.5. Erstatningsoppgjør

Erstatningen beregnes etter reglene i punkt 69.3 Ved tap beskrevet i punkt 68.1 vil erstatningen utgjøre markedsleie for tilsvarende umøblert eller uinnredet boenhet eller utleieenhet. Fradrag blir gjort for innsparte utgifter. Utbetales full markedsleie forutsettes det at andelseier, seksjonseier eller leietaker betaler avtalt felleskostnad eller leie til forsikringstaker selv om boligen ikke er disponibel (jf punkt 68.1.). Økning av tapet ved forlenget byggetid som følge av forbedring, utvidelse eller annen endring, blir ikke tatt med. Merverdiavgift erstattes bare dersom kostnaden er pådratt og sikrede fremlegger dokumentasjon på det.

69.6. Selskapets renteplikt

Sikrede har i tillegg krav på renter av erstatningen i samsvar med reglene i FAL §8-4.

69.7. Skjønn

Fastsettelse av skadebeløp og gjenoppføringskostnad avgjøres ved skjønn dersom sikrede eller selskapet krever det. Bestemmelsen om skjønn i Generelle vilkår BGE900800 kapittel 3, får i så fall anvendelse.

70. Egenandel - Skadedyrforsikring for boligselskaper

I erstatningsoppgjøret fratrekkes for hvert skadetilfelle en egenandel på kr 6 000.

71. Sikkerhetsforskrifter og endringer av risiko - Skadedyrforsikring for boligselskaper

71.1. Forsømmelse

Har sikrede forsømt å overholde sikkerhetsforskrifter, eller unnlatt å påse at de overholdes, kan retten til erstatning bortfalle helt eller delvis, jf FAL § 4-8.

71.2. Handlinger og unnlater

fra sikredes representant får samme virkning for sikredes rettigheter etter forsikringen som om handlingen eller unnlatsen var foretatt av sikrede selv, jf FAL § 4-11. Det samme gjelder for andelseier, sameier eller leietaker av skadet bolig.

71.3. Sikrede har en generell plikt

til å etterse og vedlikeholde forsikret eiendom. Mangler skal utbedres uten ugrunnet opphold.

71.4. Sikrede plikter

å følge de pålegg selskapet gir om vedlikehold og utbedring av mangler.

71.5. Utbedring av mangler

i forhold til offentlige forskrifter skal utføres ved hjelp av kvalifiserte fagfolk.

72. Andre bestemmelser om forsikringsavtalen - Skadedyrforsikring for boligselskaper

Selskapet har, i forsikringstiden, rett til å besiktige forsikret bygning. Besiktigelsen skjer uten kostnad for sikrede. Besiktigelsesrapporten er til selskapets eget bruk. Det er

ikke å anse som noen garanti for at det ikke finnes mangler eller skader.